Nr. 104 (15.183). Lwów, wtorek 9. maja 1939. Rok LX.
Ч. 104 (15.183). Львів, вівторок 9. травня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codzienn e rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Частинна мобілізація у Греції.

АТЕНИ, ПАТ. ПОЯВИВСЯ ТУТ ДЕКРЕТ, ЯКИМ ПОКЛИКАНО НА ПЕРЕВИШКІЛ РЕЗЕРВІСТІВ ТЕЛЕГРАФІСТІВ Й РАДІОТЕХНІКІВ РІЧНИКІВ 1932—1937. ПОКЛИКАНО МУЖЧИН, ЩО ПОХОДЯТЬ З ТЕСАЛІЇ, МАКЕДОНІЇ ТА ЕПІРУ.

Німецько-італійський військовий союз.

МІЛЯНО, 7. 5. ПАТ. Після закінчення італійсько-німецьких розмов в Міляні, проголошено такий урядовий комунікат:

ПІДЧАС РОЗМОВ, ЩО ЇХ ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ГРАФ ЧЯНО ТА МІНІСТР НІМЕЦЬКИХ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФОН РІБЕНТРОП ВІДБУЛИ У ДНЯХ 6. І 7. ТРАВНЯ В МІЛЯНІ, ТЕМОЮ УВАЖЛИВИХ ДОСЛІДІВ БУЛА ТЕПЕРІШНЯ ЗАГАЛЬНА ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ ЗНОВУ СТВЕРДЖЕНО ПОВНУ ОДНОЗГІДНІСТЬ ПОГЛЯДІВ ОБОХ УРЯДІВ І ВИРІШЕНО УСТІЙНИТИ ОСТАТОЧНІ ВЗАЄМИНИ ОБОХ ДЕРЖАВ ОСІ У ФОРМАЛЬНИЙ СПОСІБ ПОЛІТИЧНИМ І ВІЙСЬКОВИМ ДОГОВОРОМ.

ІТАЛІЯ Й НІМЕЧЧИНА ПЕРЕКОНАНІ, ЩО ТАКИМ ЧИНОМ ВОНИ ПРИЧИНЯТЬСЯ УСПІШНО ДО ЗАПЕВНЕННЯ МИРУ В ЕВРОПІ.

ОБА МІНІСТРИ ВИЇХАЛИ З МІЛЯНО.

Оба міністри Чяно і Рібентроп покинули Міляно по великому бенкеті, що відбувся на міляньському ратуші з участю визначних німецьких та італійських діячів.

НІМЕЦЬКІ КОМЕНТАРІ.

ДНБ повідомляє з Міляна:

Міністр закордонних справ Німеччини фон Рібентроп і граф Чяно якнайточніше вирішили та прослідили підчас вчорашньої розмови ріжні проблеми, що домінують у політиці минулих днів. Ясно, що оба державні мужі відчували потребу взаїмно обмінятися поглядами та вістками в останньому тижні, що є вислідом спеціяльної ситуації обох великодержав Німеччини й Італії.

З постави тутешніх кол та із висловів людей, що стоять близько німецького міністерства закордонних справ можна відчути, що міляньська стріча виходить поза рямки звичайної виміни поглядів двох керманичів закордонної політики держав осі, але що оба міністри точно обговорили всі питання, що торкаються їх держав, отже не тільки такі, що мають актуальне значіння, але і такі, які мають велике значіння для майбутнього укладу політики держав осі.

Італійсько-німецьку умову називають у Берліні подією „найбільшого політичного значіння".

ВІДГОМІН У ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 7. 5. Італійсько-німецька політично-військова умова не викликала в міродатних льондонських колах більшого враження, бо представники Форін Офісу кажуть, що вісь Рим—Берлін уже від давна мала характер союзу. Одначе те, що Італія рішилася в теперішній ситуації підписати таку умову, доказує лиш до деякої міри, що італійська політика стратила свою незалежність та мусить підчинюватися німецьким інтересам. Для Німеччини нова умова має наскрізь внутрішньо-пропагандивне значіння, щоб відтягнути зацікавлення німців від відповіди мін. Бека та переконати власне громадянство, що Гітлерові вдалося успішно розбити політику окруження. Італії нова умова буцімто нічого не дає.

В МІЛЯНО ОБГОВОРЮВАЛИ - ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ КОНФЛІКТ.

РИМ, 7. 5. Вірджініо Гайда пише з нагоди італійсько - німецької військової умови у „Воче д'Італія", що між іншими справами обговорювано теж у Міляно польсько - німецькі взаємини. Можна думати, що Німеччина не хоче приспішувати подій.

Естонія й Латвія годяться спільно на пакт неагресії з Німеччиною.

ТАЛЛІН, ПАТ. Після розмов, що їх відбули: естонський міністр закордонних справ і латвійський (в суботу) у справі пакту неагресії з Німеччиною, появився такий урядовий комунікат:

Конференція між обома міністрами тривала цілу суботу до вечора. Відтак мін. Мунтерс, якого запросив до Таліна естонський міністр Сельтер, покинув Таллін. Вислідом тієї конференції будуть окремі інструкції, що їх перешлють естонському й латвійському послові в Берліні, по спільному рішенню засадничої зголи Естонії та Латвії щодо пропозицій німецького уряду. Згідно з рішенням обох урядів, вирішення чергових справ буде спільне і на випадок потреби міністр закордонних справ Естонії Сельтер виїде до Риги, щоб там перевести дальші розмови.

Сербсько-хорватське напруження.

ЗАГРЕБ, ПАТ. Д-р Мачек дав заяву представникам преси і в тій заяві полемізував із заявою премієра Цветковіча, що розмови сербсько-хорватські не розбилися та що з обох сторін висунено тільки нові пропозиції, які тепер розглядають. Д-р Мачек заявив при тому, що нажаль мусить ствердити, що заява премієра не зовсім вірна. Бо премієр Цветкович і д-р Мачек зредаґували разом 27. квітня текст умови, яку реґенція повинна була або прийняти, або відкинути. Суботіч виїхав був до Білгороду, щоб дістати остаточну відповідь, чи умову прийнято, чи відкинено. Замість такої відповіди, він вернувся до Загребу з новими пропозиціями. Тому теж — заявив д-р Мачек — я мусів ствердити, що реґенція відкинула умову з 27. 4. і про те повідомив письменно прем. Цветковича.

Турецько совітське порозуміння?

МОСКВА, ТАСС. Заступник народнього комісаря закордонних справ СССР Патьомкін, який перебував в Анкарі, відбув із премієром турецького уряду кілька розмов у справі закордонної політики. Взаїмна виміна поглядів дозволила ствердити існування спільних поглядів і змагання до скріплення приязни між обома державами в інтересі загального мира. 5. травня Патьомкін виїхав до Москви.

ТУРЕЦЬКИЙ КОМУНІКАТ ПРО ВІДВІДИНИ ПАТЬОМКІНА.

Анатолійська пресова аґенція подала такий комунікат про відвідини Патьомкіна:

Відвідини заступника народнього комісаря закордонних справ Патьомкіна ствердили ще раз спільноту поглядів обох заприязнених держав на міжнародні проблеми. Туреччина й Совіти рішені закріпити ще тривкі вузли, що лучать обі держави і творять цінний причинок для справи миру. Турецький і совітський уряди робитимуть зусилля, щоб утримати мир і безпеку та будуть удержувати постійний звязок, щоб подавати собі вістки політичного характеру, що торкаються їх спільних інтересів.

Німецький урядовий коментар промови мін. Бека.

БЕРЛІН, 7. 5. „Дайтше Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц" подає такий коментар до промови мін. Бека.

„Польський міністр закордонних справ намагався оправдати у довшій промові зворот довершений від кінця березня в польській політиці. Якщо п. Бек думає, що знайде в Німеччині зрозуміння для зірвання з політикою 1934 р. як теж і приступлення Польщі до анґлійського фронту окруження, то треба його під цим оглядом розчарувати. Для Німеччини завжди буде незрозуміле, що Польща, зокрема по ліквідації, згідно з польськими бажаннями, карпато-української справи, не прийняла німецьких пропозицій. Якщо навіть при тому була би направлена така криклива кривда версайського миру, якою було відірвання Данціґа, то залишилася, при злегковаженні вільсонівських точок доверщена анексія польського коридора, що просто треба признати дарунком Райху. Створення постійного сполучення Німеччини з її відрізаною східною провінцією ніхто не може вважати за менше життєве, як доступ Польщі до моря. Коли ж зважити готовість Німеччини створити для заспокоєння Польщі, не якусь кондомінію, але загарантувати Німеччиною і Польщею разом із Мадярщиною незалежність Словаччини, тоді ця пропозиція разом із 25-літніми гарантіями кордонів означає майже односторонню концесію для Польщі. Факт, що пристань має своє значіння, ще зовсім не оправдує до претенсій політичного посідання. В кожному разі є це, напр. точка погляду Італії щодо Триесту. В кожному разі не можна було говорити про загроження Польщі Німеччиною. Становище, що його заняли безпосередньо по заключенню умови не тільки Англія, але й Польща, виявило з якого настрою започатковано польсько - анґлійську умову.

Відтак кількома реченнями згадує орган Вільгельмштрассе протинімецькі виступи в Польщі і кінчить свої коментарі ось як: Промова польського міністра закордонних справ є для німецького народу доказом, що бажання німецького проводу, сперте на реальних напрямних маршала Пілсудського знайти і на майбутнє взаємини довіря та щирої співпраці обох народів — вже сьогодні не стрічає на відповідно добру волю.

Нема осередку славянства!

(Від власного кореспондента)

Прага, 4. травня 1939.

Цим разом — пишемо на тему, яка тільки посередньо заторкує політичні події та обставини. Наша тема — наскрізь культурницька, але присвячена справі, яка має величезне значіння для розвитку й української культури. Ми українці — не дуже то великі славянофіли: тямимо, що славянофільство було завжди параваном політичного русофільства, ба — просто пропагандивним засобом імперіяльної російської політики. А проте — належимо до славянського світа і його далеко не вирікаємось. І в праці над рідною культурою та в суперництві з іншими славянськими й неславянськими культурами — не можемо оминати всієї славянської тематики, всієї славянської культури. Тому порушене тут питання вважаємо для всього українства чи не важнішим від безлічі питань строго актуального політичного життя.

Ця справа була порушена проф. Колачковським у „Політиці" (про неї коротко реферувало „Діло" в ч. 97) — справа дуже поважна, актуальна, яка мусить знайти відгук не тільки в славянських, але і в неславянських землях. Проф. Колачковський тільки голосно висловив те, що в глибині душі вже від кількох тижнів наболіло в усіх працівників на полі славянських студій: **як бути далі з осередком славянських студій у Празі?** Чи лишити його на місці, а як ні, то куди його перенести? Тільки, на нашу думку, проф. Колачковський без потреби переніс питання на політичну площину. Не в тім справа, що досі ті студії були в Празі „овіяні кадилом для матушки Росії", а завтра можемо їх мати „повними культу для батька Гітлера", а в тім, чи можуть ці студії взагалі в Празі далі розвиватися.

Щоб відповісти на це питання, треба насамперед хоч коротко переглянути 20-літній дорібок Праги на цьому полі. Найголовнішою позицією є славянський відділ Карлового університету, який за 20 літ витворив катедри **всіх славянських мов і літератур** і виховав цілий гурт молодих славістів зі всіх галузей славянознавства. Другою великою позицією є славянська бібліотека міністерства закордонних справ (нині славянський відділ університетської бібліотеки), яка має понад 200 тисяч інвентарних чисел і не має собі рівної в цілому світі. Дальші позиції можна лише перечислити: славянський семінар німецького університету, Славянський Інститут, славянський семінар Масарикового університету у Брні, крім того 5 інших інституцій і товариств, які своєю діяльністю охоплюють ціле славянство, в тім числі „Сполечност про слованскі язикозпит" і „Slavia Catholica".

Славянство, як цілість, охоплює також наукова й загальна преса, розбудована за 20 літ у Празі. У першій мірі сюди належать часописи „Slavia" й „Byzantinoslavica", які друкують наукові розвідки й рецензії у всіх славянських мовах, далі німецькі часописи „Germanoslavica" і „Slavische Rundschau" та чеський „Slovansky Přehled". Зі щоденників мають постійні славянські рубрики „Nārodni Listy", „Lidové Noviny" й „Nārodni Prace". Найкращий славянський відділ мала від нового року спинена півурядова „Prager Presse".

Тепер погляньмо на інституції та товариства, що мали вужчий круг діяльности та цікавились лише одним якимнебудь славянським народом. Білоруси мають Т-во Фр. Скорини і свій власний історичний кабінет, болгари — дві академічні спілки та часопис „Болгарсько-Чехословацька Взаємність", югославяни — 12 товариств і часопис „Югославянсько-Чехословацька Ревія", лужичани — 3 спілки, поляки — 5 спілок, росіяни — вільний університет, закордонний архів, інститут ім. Кондакова (історія мистецтва), наукове товариство, українці — Вільний Університет, Історично-Фільольогічне Т-во, Національний Музей, Історичний Кабінет, рештки Господарської Академії.

Цей дуже побіжний перегляд охоплює далеко не все, що Прага за 20 літ своєї державної незалежности витворила на полі славянських студій, славянознавства та славянської взаємности. Але й цього досить, щоб прийти до висновку, що для створення такої величезної будови треба було двох передумовин: грошей і фахових сил. Обидві ці передумовини Прага мала. Добре й обережно ведене чеське господарство забезпечувало державі постійне джерело великих прибутків, а мужі, що стояли на чолі держави, особливо президент Масарик, свідомо і щедро присвячували частину цих прибутків на розбудову славянських студій. Не буде перебільшенням, коли скажемо, що в добрих роках, приблизно до р. 1932, на потреби цих студій виплачувано до 20 міліонів чеських корон річно. А щодо фахових сил, то Прага здавна мала чимало своїх власних наукових сил, обізнаних у всіх ділянках славянознавства, і потім ці кадри систематично доповнялись із кругів еміґрації з усіх славянських земель. Прага засадничо не відмовляла права візду чи права побуту ніодному славянському еміґрантові, а тимпаче освіченому, ба, в деяких випадках вона з власного почину перетягала з інших земель культурних робітників, які видавались їй корисними.

Так стояла справа донедавна, хоч треба сказати, що в останіх роках наслідком господарської скрути і деякої зміни в настроях провідних кругів — Прага вже не була така щедра в підтримуванні славянських студій. Але ці студії бігли вже згідно з законом інерції. Тепер настала велика павза. Багато товариств, установ та часописів позакривалось, решта вичікує. Усі розуміють, що дотеперішній стан далі не може тривати, що мусить настати якась зміна, що Прага або мусить перестати бути осередком славянських студій або що засади й напрямні цих студій мусять бути перебудовані у згоді з новою політичною ситуацією. А покищо праця майже припинилась.

Вертаючись до думки проф. Колачковського, треба признати, що перенесення осередку славянських студій із Праги до якогонебудь іншого невтрального місця було б при нинішніх обставинах чи не найкращою розвязкою справи. Вже з причин фінансових Прага далі не буде всилі втримувати свій дотеперішній славістичний апарат „на повній парі". Почнуться рестринкції, скорочення, ощадности — а це для живої справи майже смерть. Потім треба числитись і з технічними трудноцами. Як напр. вести славянську бібліографію, коли тепер до Праги не доходять видання з СССР? Нині маємо перерву в культурному звязку з тією державою, завтра може перерватись культурний звязок з іншою славянською державою — а одною з передумовин культурної праці є **співпраця**, постійний та безупинний творчий звязок. При таких умовинах дальша праця на чеському терені згори засуджена на доривочність, фрагментарність. Це вже не те, що було.

Коли б справді питання, порушене проф. Колачковським, було поставлене на реальний ґрунт, то кінець-кінців і самі чехи були б змушені згодитись перенести осередок славянських студій із Праги кудись інде, і то не з причин політичних, про які говорить проф. Колачковський, а з вище згаданих причин фінансових і технічних. Покищо міродатні чеські круги з цією думкою ще не можуть, не хотять примиритись: гірко-тяжко добровільно вирекгись того, що осягнено ціною великих фінансових жертв і 20-літньою впертою працею. Це для Праги ще й питання престіжу. Прага все вела перед у славянстві, — а тепер вирекгись цього традиційного проводу? Тимчасом Прага воліє вичікувати і покищо втримувати свій стан посідання. Але невблаганна дійсність примусить її приняти якенебудь рішення і це рішення не може випасти інакше, ніж його собі уявляє проф. Колачковський.

Та куди перенести осередок із Праги? Поминаючи всі технічні трудноці такого перенесення, треба сказати, що ні в одній столиці нинішнього славянського, а тимпаче неславянського світу не знайдуться ті дві передумовини, які свого часу так щасливо знайшлись у Празі: **гроші і фахові сили**. Над цим питанням ще довго доведеться думати. Та щасливою нагодою за кілька місяців у **Білгороді збереться третій міжнародній зїзд славянських фільольоґів.** Перший зїзд у Празі (1929) та другий у Варшаві (1934) займалися здебільша теоретичними питаннями, нехай же цей третій зїзд займеться головно цим практичним питанням. Коли він його задовільно вирішить, то це буде не тільки науковою, але й великою історичною заслугою вселюдської ваги. Нема нині осередку славянства! Нема сумніву, що без огляду на політичні актуалії, на політичні конюнктури — такий осередок повинен бути.

Сіромаха.

З польської преси.

Бюлетин львівських залізничників-озонівців про українців.

Виходить у Львові друком „**Бюлетин Орґанізаційний**" ОЗН — залізничий відділ, невеликий щоправда розмірами (4 сторінки малого формату) зате з великими політичними аспіраціями. В ч. 4 того бюлетину знаходимо статтю під наголовком „Вартість — має тільки чин!" в якій по незвичайно соковитім вступі читаємо, між іншим таке:

„Ми пробували нераз в минулих двацяти роках наладнати в якийсь можливий спосіб з „українцями". Наша долоня витягнена до „братів славян" завжди повисала в порожнечі, хоч по кожній пробі не відтягали її і сьогодні, як це доказують ухвали зїзду діячів З. Шляхти Заґродової — не відтягаємо, хоч українці тепер, в тій, здавалось би, надзвичайній для них ситуації, не хочуть добачити нашої доброї волі.

По упадку „Карпато-України", того чудернацького твору німецької пропаґанди і по зраді українських інтересів Гітлером, здавалося багатьом полякам, що надійшла догідна хвилина, щоб наладнати співжиття обох народів. Польська опінія почала чесно думати над тим. На жаль, українці не хотіли щиро з нами на цю тему говорити. Їм не вистачають повні культурні, політичні й господарські права в межах нинішнього ладу Річипосполитої. Вони хочуть ослабити нашу внутрішню спійність, одноцілість, єдність. Отже вони виступають з плянами автономії для трьох південно-східних воєвідств, видвигають претенсії за виключно український університет у Львові.

Знаємо, що те все означає, до чого те все змагає. Все те має підготовити терен для створення майбутньої великої України з Малопольщею і землями, які ми вичислили (зн. Волинь, Полісся і Підляссе — подано у вступі до тієї статті).

Тому українські діячі постійно чинні в терені, під покриттям просвіти, суспільної чи господарської праці нацьковують проти Польщі, вчать руського хлопа ненавидіти Польщу та її уладження. В рядах тих, ворожих Польщі діячів знаходиться в більшості греко-кат. клир, який із церкви, з проповідниць зробив політичну трибуну, інструмент пропаґанди українського націоналізму.

Двацять літ нашої безчинности, нашої індоленції зробили те, що стан нашого посідання скорчився в користь ворожого Польщі, шовіністичного українського елементу. Землю купували українці з т. зв. „дикої" парцеляції, а „парохи", „Просвіти", кооперативи... крали душі польського хлопа.

Вкінці польське громадянство прочуняло. На українську офенсиву — відповідаємо польською офенсивою. Її виявом є зріст рядів загородової шляхти, Звйонзку Стшелецького, ТШЛ і т. д. Ми переконалися, що постійне вижидання на всіх є помилкою, страшною помилкою!

Бо сила лежить тільки в нас!

Ми, поляки цієї землі вирішимо про те, чи земля, яка у звязку з Річипосполитою перетривала тисячу літ, яка у хвилині найважчої проби 1918 р. зуміла відперти ворожий наїзд — і сьогодні польською залишиться".

Якби боротьбу з українським наступом поляки (очевидно місцеві) програли, то був би це гріх супроти майбутніх поколінь.

„Хай кожний, кому польськість лежить на серці, стане в рядах, які вже почали боротьбу за нову дійсність південно-східних окраїн. А багато, багато треба зробити і все ще брак рук до праці. Мусимо віддискати для Польщі тисячі душ зрущеного нашого населення, яке хід історії поставив на барикаді, що її будують проти нас. Мусимо дати кожному польському селові — польський костел, кожній польській дитині — польську книжку, кожному польському робітникові створити краще буття, запевнити кращу будучність. На наші руки жде польська кооперація, ТШЛ, чекають уже віддискані ті, які щойно вернуться до своєї нації, місцевого польського населення.

Коментарів стаття того бюлетинчику зовсім не потребує. Одну лиш заввагу можемо додати, а саме, що у згаданій статті, та на всіх сторінках бюлетину редакція поликується на слова пок. маршала Польщі Йосифа Пілсудського...

ПОВНОВЛАСТИ.

Закон про повновласти для президента держави видавати декрети у справах звязаних з обороною держави найшов доволі широку мотивацію в польській пресі. Кожному ясно, що уряд зголосив той законопроект з уваги на теперішні напружені міжнародні відносини та загрозу воєнних конфліктів. „Час" ч. 124 обговорює теж широко справу повновластей і приходить до висновку, що ухвалений на 1939/40 рік буджет став зовсім нереальний уже на самому початку буджетового року, бо всі дотеперішні пляни, хочби й найкраще зложені не брали під увагу змінених обставин та потребу збільшення оборонних засобів. Тепер всі справи треба підпорядкувати справам оборони.

„Не вільно тепер видати ні сотика на зайві цілі, бо той сотик може придатися на воєнну підготову. Як буджет, так теж інвестиційний плян мусить бути тепер наставлений перш усього і виключно на доставу по змозі якнайбільших сум для військових цілей. Поза тими цілями треба утримувати тільки конечний державний апарат та вкінці виконувати ті, не безпосередні військові інвестиції, чи акції, які мають значіння для оборонности держави.

„Таким чином збурено цілу внутрішню будову буджету й інвестиційного пляну. Конечність утримувати більші ефективи війська приневолює до призначення в буджеті більших сум на військо. Конечність приспішити акцію дозброєння приневолює підвищити відсоток сум призначених на військові інвестиції понад призначених 60 відсотків, велить намагатися підтягнути той відсоток до 100%."

Тому у всьому треба перевести ощадности і їх призначити на військо. Це все торкалося би внутрішньої структури буджету. На самій внутрішній структурі, як догадується „Час", не скінчиться.

Важко передбачити, як довго буде тривати теперішній стан скріпленого поготівля, ані теж які суми виявляться конче потрібні на цілі дозброєння. Дуже можливе, що рямки цілого державного буджету (значить нормального буджету та інвестиційного пляну) треба буде поширити. Ясно, що передовсім треба використати всі ощадностеві можливости. Але в таких хвилинах, як теперішні, не вільно нам відступати перед побільшенням державних видатків, якщо таке побільшення, не зважаючи на ощадностеву акцію, виявиться потрібне для нашої безпеки.

Отже зміни в буджеті можуть торкатися не тільки змін структури видатків, але можуть теж обхопити приходову частину, до якої зачислюємо теж приходи з позичок."

Подати бодай приблизно розміри буджетових змін важко, — читаємо в тій статті — бо все те залежить від розвитку політичної ситуації. Може теж виявитися потреба не тільки нагинати буджет до ситуації, але теж і підбудови буджету змінами ріжних фінансових і господарських уладжень. Очевидно господарку теж треба пристосувати до воєнних потреб. Все те міг сойм і сенат ухвалювати на домагання уряду зовсім звичайним парляментарним шляхом, бо ніхто у грізній ситуації не противився би урядовим внескам. Одначе, щоб справу зробити якнайменше складною, уряд звернувся за повновластями для президента держави. Хоч „Час" засадничих замітів проти повновластей не підносить, проте підкреслює, що у випадках, які не потребуватимуть конечного поспіху негайної леґісляції, не зважаючи на повновласти, яких не слід надуживати, „вказане було би" передавати такі справи соймові, без уваги на те, який він.

Позичка і цифри.

ТРИ ЗАПИТИ ПІД АДРЕСОЮ „ДЗЕННІКА ПОЛЬСКОГО".

Із кол наших читачів дістаємо уваги, що їх передаємо дальше під адресою редакції „Дзенніка Польского". Пишуть нам:

1) Коли „Дзеннік Польскі" обурюється на українців, які буцімто бойкотують останню державну позичку, то може буде ласкавий відповісти: чи більшу вартість має мала сума, жертвована з **власної** кишені, чи велика — з чужої? Скажемо виразніше: не штука такому часописові, як „Дзеннік Польскі", бути щедрим тоді, коли всі його фінанси походять з відомого джерела. Адже для держави з такої щедрости акуратно така сама користь як для людини, що з лівої кишені камізольки переложить гроші до правої. Віримо, що пп. редактори „Дзенніка Польского" навіть і незалежно від свого теперішнього варстату праці є польськими патріотами, а проте фактом є, що сьогодні вони виступають менше в ролі громадян-журналістів, зате більше в ролі державних урядовців-пропаґандистів. Чи не думають вони, що саме тому лицювало би поводитися скромніше і менше моралізувати?!

2) Може Редакція „Дзенніка Польского" буде ласкава вичислити ті польські культурно-освітні установи й орґанізації, які не мають ані одного сотика державної та комунальної субвенції та залежні **лише** від жертвенности рідного громадянства, а всеж **беруть участь у підписуванні позички?** Чи Редакції того часопису відомо, що единій українській культурній установі в Галичині, яка користувалась на свої строго наукові цілі невеличкою державною субвенцією, Науковому Товариству ім. Шевченка, яке для української культури грає ролю Академії Наук, грозить нині втрата навіть отих мізерних 12.000 зол. річно, що їх воно діставало від Міністерства Освіти?!

3) Чи Редакції „Дзенніка Польского" відомо, що на недавньому зїзді „шляхти загродової" у Перемишлі її вожд кс. полк. Міодонський висловлювався найбільш легковажно про матеріяльні спроможности української кооперації? Він казав буквально, покликуючись на голос одного шляхтича, що „вся українська кооперація не варта під матеріяльним оглядом одного польського корабля". Чи це гарно обнижувати вартість українського зорґанізованого економічного світа, коли це потрібно польській політичній пропаґанді серед українських селян, та підвищувати його вартість, коли річ іде про гроші від нього?!

Югославія і Румунія Хочуть зберегти свою цілість і незалежність.

БІЛГОРОД, ПАТ. „Време" у передовій статті, присвяченій гостині мін. Гафенку, підкреслює, що Румунія та Югославія мають спеціяльні інтереси в наддунайському басейні і на Балкані і тому беруть спільно участь у міжнародній дипльоматичній активности. Говорячи далі про традиційну приязнь між обома країнами часопис зазначує, що Румунія і Югославія оживлені спільним бажанням зберегти свою цілість і незалежність. Обі країни пересяклі мирним духом, додає часопис, а через гостину мін. Гафенку безсумніву підкреслено волю обох країн, щоб не допустити до того, щоб ситуація в південно - східній Европі розвинулася в напрямі суперечнім з інтересами Югославії і Румунії.

Скандинавські держави порозуміваються.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Дату конференції міністрів закордонних справ чотирох держав устійнено на 9-го ц. м. Відповідь північних держав на німецькі пропозиції у справі пактів неагресії дасть кожна держава зокрема, але її зміст буде узгіднений. Уряди шведський і фінський уже порозуміваються в цій справі й одночасно цю справу розглядають уряди Норвеґії і Данії.

Коли міркувати на підставі голосів скандинавської преси, то відношення до німецьких пропозицій назагал неґативне. Є загальне переконання, що всі чотири держави відкинуть німецькі пропозиції як суперечні з засадою невтральности.

БОРОТЬБА ЗІ ШПИГУНСТВОМ У ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Парлямент ухвалив закон, який загострює кари за шпигунство. Передбачена кара вязниці до чотирох літ, при чому каратимуть не тільки за шпигунську діяльність супроти Швеції, але також і супроти держав, з якими Швеція втримує приязні взаємини. Поліція дістала повновласть цензурувати кореспонденцію й інвіґілювати телефонічні розмови осіб підозрілих у шпигунстві. Шведська влада має звернути особливу увагу на орґанізацію шпигунських централь на просторі Швеції. Закон має тимчасовий характер та обовязує до 31-го березня 1940 р.

—o—

Естонія боронитиме своєї незалежности й невтральности.

ТАЛЛІН, ПАТ. В часі засідання естонського парляменту, що відбулося в середу, ген. Лайдонер і міністр закордонних справ Сельтер давали вияснення на тему теперішнього міжнародного положення, стверджуючи, що Естонія мусить зберегти добрі взаємини з усіми державами, а на випадок потреби боронити своєї незалежности й невтральности. Оба промовці уважають теперішню ситуацію за поважну, але не виключають, що вдасться мирно полагодити непорозуміння.

—o—

Мобілізація капіталів у часі війни.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Військова комісія сенату прийняла законопроект, що його вніс демократичний сенатор Лей і який уповажнює уряд Злучених Держав мобілізувати капітали в часі війни.

Цей проект передбачує емісію воєнної позички, платної впродовж 50 літ та опроцентованої у відношенні 1 до 100, яку громадяни були б обовязані купувати пропорціонально до свого майна.

Мадярська опозиція не бере участи у виборах.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Після розвязання парляменту розписано нові вибори на 28. і 29. травня ц. р. Виборча кампанія вже почалася. Характеристичне, що багато визначних опозиційних політиків відходить від політичного життя і не ставить своїх кандидатур. Належать до них між іншими: б. премієр Бетлен, б. премієр і предсідник палати послів Стравинський, б. предсідник палати послів Корніс, б. міністри Рац, Борнеміса і Мікеч.

У СССР СКАСУЮТЬ ЦЕНЗУРУ НАД ЗАКОРДОННИМИ КОРЕСПОНДЕНТАМИ.

МОСКВА, АТЕ. Молотов заявив, що уряд СССР небавом скасує цензуру над перепискою закордонних кореспондентів.

—o—

СОВІТСЬКІ РАДІОВИСИЛЬНІ ПЕРЕДАВАЛИ ПРОМОВУ МІН. БЕКА.

МОСКВА, АТЕ. В пятницю вечором совітські радіовисильні передавали промову мін. Бека в російськім перекладі.

—o—

ЧИ ПРЕЗИДЕНТ СЕНАТУ ТА ҐАВЛЯЙТЕР ДАНЦІҐУ БУЛИ НА НАРАДІ У ГІТЛЕРА?

БЕРЛІН, АТЕ. Німецькі міродатні чинники рішучо дементують поголоску, немов би президент сенату Данціґу Грайзер з ґавляйтером Форстером був на нараді з Гітлером у Берхтесґаден. Таку вістку принесли деякі закордонні часописи.

—o—

ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ У МАДЯРЩИНІ.

БУДАПЕШТ, АТЕ. В Мадярщині введено в життя нові загострені протижидівські закони.

—o—

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ ДИМІТРОВА?

ЛЬОНДОН, АТЕ. Ходять поголоски, що треба рахуватися з недалекою димісією ген. секретаря Комінтерну Димітрова, який був прихильником політики Літвінова.

—o—

АНҐЛІЯ НЕ ДАСТЬ ҐАРАНТІЇ БАЛТІЙСЬКИМ ДЕРЖАВАМ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. У відповідь на інтерпеляцію віцемін. Батлер заявив, що брит. уряд покищо не думає поширювати британських гарантій ані пакту взаїмної помочі на Естонію, Латвію та Литву.

ПОЗИЧКА НА ЗБРОЄННЯ В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД АТЕ. Уряд розписав позичку на національну оборону у висоті коло 350 міліонів золотих.

Як поступає санація „Народнього Дому“ у Львові.

(Продовження.)

Поменшене на вартість проданих обектів майно „Н. Д.“ було з кінцем 1938 р. обтяжене ось-якими довгами та зобовязаннями:

1) М. К. К. О.	45.883.—	зол.
2) Товариство Кред. Земське	108.876.—	„
3) Банк Господарства Краєв.	471.522.—	„
4) Залеглий держ. податок	225.215.—	зол.
5) а) залег. міський податок	107.077.—	„
б) відсотки цієї залеглости	43.408.—	„
6) Вода і канал	20.640.—	„
7) Фундації та дрібні ріжні	70.382.—	„
Разом	1,093.003.—	зол.

До цього зіставлення ось-які завваги:

До 1) Довг у Міській Комунальній Касі Ощадности, як найдошкульніший, мусить бути якнайскорше сплачений з біжучих доходів і то можливо ще в цьому році. Під цю пору цього довгу є ще 22.790 зол.

До 2) Довг Товариства Кредитового Земського зменшується в міру того, як поступає парцеляція Білки-Костенева. Частина цього довгу залишиться як довгоречинцева позичка, обтяжуючи решту непроданого фільварку.

До 5) б). Відсотки від залеглих міських податків будуть правдоподібно відписані, якщо буде сплачений капітал.

До 6) Залеглости за канал і воду можна розложити на догідні сплати.

До 7) Фундаційні гроші не вимагають доразової сплати.

Отже можна приняти, що реальні зобовязання „Н. Д.“ з кінцем цього року не переступлять одного міліона.

Найбільшими зобовязанями „Н. Д.“ є:

довг у Банку Госп. Краєвого	471.522.—	зол.
залеглі державні податки	225.215.—	„
і залеглі міські податки	107.077.	зол.
Разом	803.812.—	зол.

Від довгу в Банку Господарства Краєвого буде можна в цьому році заплатити ледви відсотки. Під цю пору ведуться переговори щодо сплати самого капіталу. Якщо Банк Господарства Краєвого погодиться розложити цілий довг враз із 10-літніми залеглостями неплачених аннуітетів на довгоречинцеві рати, то довг буде можна вигідно сплачувати з біжучих доходів; тяжча буде ситуація, коли Банк зажадає доразної сплати залеглих рат.

На сплату державних і міських податків треба би знову продати котрусь з більших реальностей, а саме: розпарцелювати решту Білки, або продати дім при вул. Курковій ч. 14. Проти парцеляції Білки промовляє горальня, що добре проспеpує і гарно під технічним оглядом вивінувана, та просторі й упорядковані господарські будинки вартости коло 80.000 зол., яких ціна при парцеляції упала би на 10—15 прц. Щодо продажі дому при вул. Курковій, то ця справа вимагала б суттєвої реорганізації цілого „Н Д.“, бо в тім домі приміщується бібліотека, музей та бурса, що на випадок продажі дому не могли би в ньому залишитись. На мою думку Тимчасова Управа не могла би зважитися на війку з наведених концепцій і тому уважаю **уконституювання фундації на нових основах та заведення постійної законної управи за справу пильну і неминучу.** Покищо справа сплати залеглих податків лишається отвертою. Біжучі податки та інші публичні чинитьби платить „Н. Д.“ під цю пору точно

Мимоходом згадаю, що в часі урядування теперішньої управи треба було перевести наказаний владою коштовний зовнішній ремонт майже всіх реальностей у Львові та фільварочних будинків і горальні в Білці та млина в Костеневі. Всеж таки загальні приходи збільшилися, а розходи зменшилися. В 1936 р. було доходу 112.103 зол., розходу 89.448 зол. В 1937 р. було доходу 126.522 зол, розходу 58.425 зол. За рік 1938 ще нема білянсу. Надвишка доходів над розходами уможливлювала сплату відсотків від довгу і навіть частину капітаулу.

„Народній Дім“ адмініструє більшою скількістю фундацій. Найбільша з них д-ра Т. Василевича, фундатора Білки і Костенева, є частиною майна „Н. Д.“. Кільканацять інших фундацій, що мали майно в цінних паперах чи в гровах, здевалювалися і на ділі перестали істнувати.

Фундація ім. М. Білоуса в Коломиї складається з положених у центрі міста великої двоповерхової камениці та партерового домику поставленого вже після війни. Двоповерхову реальність наймала довгі роки державна школа для деревного промислу; школа залишила її в стадії повної девастації, так, що камяниця довший час була майже незамешкана. Нова управа зремонтувала її значним коштом, так, що під цю пору вона вже в цілости замешкана і зачинає поволі рентуватися.

Неуконституована фундація бл. п. Фуриkевича, що складається з 40 моргів ставу в Долині та кільканацятьох моргів поля в Тяпчі і в Гошеві, стала щойно в цьому році правосильна вироком Найвищого Трибуналу. Обекти цієї фундації треба буде зреалізувати і за одержані гроші набути якийсь догідніший обект, бо завідування майном у теперішньому стані є зовсім нерентовне, а інвестиції, що їх треба перевести вже цього року з наказу влади на ставі, дуже великі.

Цікаво представляється справа літературної фундації М. Качковського, заінтабульованої на 3-ох домах „Н. Д.“. Радник М. Качковський залишив 66.000 австрійських золотих ринських з тим, що „відсотки від цієї суми мали щорічно йти в половині на нагороди за найліпші твори в руськім язиці і письмі та в половині на видавання або пособлювання руських часописів“. Ця фундація після війни здевалювалася, а львівський Воєвідський Уряд як надзірна влада над фундаціями, не устійнив ще звальоризованого основного фонду, що на основі розпочатих переговорів дав би 15—20 прц. первісного капіталу, отже в реляції 1 корона = 1,05 зол. це дало б 20.790 до 27.720 зол. Зі звідомлення п. І. Слизюка з дня 9. Х. 1937, предложеного згаданій фундаційній владі, виходить, що з цієї фундації признано „Обществу Качковського“ 1.500 зол. на видання творів о. Наумовича, а крім того на її рахунок видавав „Народній Дім“ від червня 1926. до кінця травня 1931 р. тижневик для руського люду п. н. „Голос Народу“, що виходив під фірмою „Рольничого Союзу“. Кошт цього тижневика „при приблизному тільки обчисленні за повних 5 літ сягає коло 90.000 зол.“ (втаємничені москвофіли кажуть, що цей тижневик коштував більше як 200.000 зол.). По словам звітодавця цей тижневик (орган т. зв. „Р. А. П.“) „щодо свого напряму, тенденції, мови й ортоґрафії в цілости відповідав орґанізаційним постановам фундації і волі бл. п. тестатора“. На звідомлення п. Слизюка нема ще відповіді фундаційної влади, яка стоїть перед тяжким рішенням, чи фонд максимальної висоти 27.720 зол., з якого видано коло 90.000 зол., ще істнує, чи ні.

Інж. Юліян Мудрак.

(Продовження буде.)

„Польський уряд залишив отворені двері до переговорів“.

ВРАЖІННЯ ПРОМОВИ МІНІСТРА БЕКА В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. Промова мін. Бека зробила корисне враження. Дипльоматичні кола підкреслюють, що хоч промова мала рішучий тон, вона не замкнула дверей до переговорів у справі Данціґу й Поморя. Перша реакція Німеччини: що німецький уряд не бачить у промові елементів, які могли би викликати якусь нагальну акцію у справі Данціґу, відпружила атмосферу.

ЛИТОВСЬКИЙ КОМЕНТАР.

КОВНО. Аґенція Ельта стверджує, що промова мін. Бека викликала добре враження. Мін. Бек виразно зясував мирні інтенції Польщі та залишив отверті двері для переговорів.

„Армія — найліпшою ґарантією безпеки Польщі при гирлі Висли“.

ГОЛОСИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ ПРО ПРОМОВУ МІНІСТРА БЕКА.

ПАРИЖ, ПАТ. „Пті Парізіен“ у вступній статті стверджує, що мін. Бек в куртуазнім, але рішучім тоні ясно намітив напрямні політики Польщі. Тон промови викликав якнайкраще враження в Англії та Франції, зокрема тон довіря. Факт, що мін. Бек не домагався для Польщі додаткових ґарантій для Данціґу, уважають доказом польського реалізму та рішучости. Польща справедливо уважає, що її власна армія є найліпшою ґарантією її безпеки при гирлі Висли.

„Пті Журналь“ підкреслює, що Польща не відкинула переговорів, але під умовиною, що Данціґ не може перейти до Німеччини та що Німеччина не дістане екстериторіяльної автостради через Поморя. Експозе мін. Бека рішуче, але помірковане формою та змістом.

—o—

5.000 жертв бомбардування Чункіну.

ЧУНКІН, ПАТ. Підчас бомбардування Чункіну в місті вбито і ранено 5.000 осіб. Пожеж ще дотепер не погашено.

Персонал британської амбасади й консуляту втік на другий беріг ріки.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕНЕСЕТЬСЯ ДО ЧЕНТУ?

ТОКІО, Домеї. З огляду на те, що Чункін поважно загрожений японськими налетами, Чанкайшек мабуть перенесе осідок уряду до Ченту у провінції Юнан.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Офіційно повідомляють, що британський амбасадор у Токіо зложив японському урядові устний протест проти бомбардування британського ґенерального консуляту в Чункіні. Він підкреслив, що його не вдоволює вияснення японської влади, мовляв: консулят збомбардовано тому, що недалеко були китайські протилетунські гармати. Крім того в цій справі мали доручити письмений протест.

БОМБИ ВПАЛИ КОЛО ФРАНЦУЗЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Підчас японського налету на Чункін бомби впали не лиш на британський консулят, але також недалеко французького, спричинюючи дрібні матеріяльні втрати. Жертв у людях не було.

Японія не заключила військового союзу з Німеччиною та Італією.

ТОКІО, АТЕ. Представник міністерства закордонних справ заперечив поголоску, немовби Японія заключила військовий союз з Німеччиною та Італією. Завданням японської закордонної політики є зберегти добрі взаємини з усіми державами — авторитатичними та демократичними.

—o—

Не над Комо, тільки у Міляні.

МІЛЯНО, ПАТ. Чяно стрінеться з Рібентропом не у віллі д' Есте над озером Комо, лише в одній палаті в Міляні.

Розмови почнуться пополудні, по сніданку у мін. Чяна. Пополудні Рібентроп прийме Чяна обідом, опісля вони оба підуть на концерт. В неділю рано покінчаться розмови.

В год. 23.50 Рібентроп виїде з Мінхену.

Протижидівські декрети у Словаччині.

БРАТИСЛАВА, АТЕ. Оголошено декрети, що їх ухвалив словацький уряд: на основі тих декретів жиди не можуть бути державними ні самоуправними урядовцями, не можуть мати посад у суспільних установах, не можуть бути судовими перекладачами ані експертами. Жиди не можуть належати до ремісничих цехів та професійних спілок.

ІНСТРУКЦІЇ БЕРЛІНА ДЛЯ БУДАПЕШТУ.

ЛЬОНДОН, 7. 5. „Дейлі Геральд" повідомляє, що премієр Телекі й мін. Чакі по поворотї з Берліна привезли окремі інструкції німецького уряду. На підставі тих інструкцій мадярський уряд зовсім виелімінує з лист кандидатів до нового парляменту не тільки жидів, але й тих, які мають якунебудь домішку жидівської крови в собі.

Між іншими жертвою расистівської політики мадярського уряду впаде б. премієр Імреді, якого скреслять із листи. „Чистка" викликала в Мадярщині велике враження, бо вона вдарить теж багато осіб, які особисто причинилися до ухвалення протижидівського закону в Мадярщині.

АНГЛІЙСЬКО-ТУРЕЦЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

СТАМБУЛ, ПАТ. Часопис Акхам повідомляє телеграфічно, з Анкари, що англійсько-турецькі розмови закінчилися повним порозумінням, яке гарантує тривкий мир на сході Середземного Моря. Урядовий текст порозуміння подадуть обом палатам в понеділок, 8. ц. м. до відома.

ҐАФЕНКУ ЇДЕ СТАМБУЛУ.

АНКАРА, ПАТ. Румунський міністр закордонних справ Ґафенку прибуде до Стамбулу 10. ц. м.

ПАТЬОМКІН В СОФІЇ.

СОФІЯ, ПАТ. Вертаючися з Анкари, Патьомкін задержався в Софії та відбув розмову з премієром та міністром закордонних справ Кіосеіваповом. Патьомкіна прийняв теж на авдієнції король. Вечором Патьомкін відїхав до Москви.

ПАПСЬКИЙ НУНЦІЙ У ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, ПАТ. Гітлер приняв у пятницю папського нунція, який негайно після авдієнції вернувся з Берхтесґаден до Берліна німецьким державним літаком. Як міркують берлінські дипльоматичні кола, була це прощальна візита нунція, який небавом покине Берлін.

КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Палата послів приняла законопроект про організацію концентраційних таборів для осіб, яких не можна видалити на основі теперішнього законодавства. Треба припускати, що сенат не затвердить того законопроекту.

АҐЕНТКА ГЕСТАПО ЗАСТРІЛИЛА СЕКРЕТАРЯ НІМ. ПОСОЛЬСТВА В БУКАРЕШТІ.

БУКАРЕШТ, 7. 5. Свого часу відоме було самовбивство секретаря німецького посольства в Букарешті, який застрілився у звязку з тим, що преса подала вістку про німецький ультимат до Румунії. Тепер виявляється, що секретаря бугімто застрілила спеціяльна аґентка Ґестапо, яка приїхала до Букарешту й заявила, що вона має вислідити шпигуна, який зрадить пресі дипльоматичні пляни Німеччини. Вона запросила секретаря до себе до гостинниці і там, заявивши йому, що він шпигун, застрілила його. Готелевій службі сказала, що секретар сам застрілився. Одначе секретар у лічниці віджив та оповів цілу історію. Аґентка втікла.

АРЕШТУВАННЯ АНГЛІЙЦІВ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. У Відні арештовано двох англійців та одну англійку, громадян Великої Британії. Як причину подано девізові проступки.

Також і в Грацу арештували двох англійців та американську подругу пару, яким закинули, що вони фотографували військові обєкти.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР ВЕРНУВСЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Німецький амбасадор у Льондоні фон Діркссн вернувся в суботу пополудні до столиці Великої Британії.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР ВЕРНУВСЯ ДО ПАРИЖА.

ПАРИЖ, ПАТ. Німецький амбасадор вернувся в суботу передполуднем до Парижа по довшій неприсутности.

НОВИЙ ЗАСТУПНИК МОЛОТОВА.

МОСКВА, ПАТ. НА підставі інформацій із неофіціяльних джерел, другим заступником Молотова, як комісаря закордонних справ, іменовано кавказця Деказанова, який є „гомо новус" у совітській дипльоматії. Молотов обняв урядування в народнім комісаріяті закордонних справ.

Ухвалення повновластей.

На суботнішньому засіданні правничої комісії прийнято урядовий законопроект про повновласти для президента держави. На засіданні виголосив промову віцепремієр Квятковський, який оправдував потребу закону про повновласти. На тому засіданню зложили заяви, в яких солідаризувалися зі становищем уряду посли Зомерштайн і Скрипник.

Свято українських купців у Львові.

Рік-річно святкує українське купецтво день свого патрона, св. Юрія, виявляючи кожночасно великий пієтизм для того так близького собі святого. Заходом Союзу Українських Купців відбулось це свято вчора, в неділю 7. ц. м.

Почалось воно торжественною Службою Божою, що її відправив Преосв. еп. Бучко в намірені станової купецької організації. Катедра св. Юра була повна вірних, зокрема купців і промисловців, які з великою увагою вислухали теж прекрасної проповіди Преосвященного, присвяченої купецькому празникові, значінню культу св. Юрія в пристосуванні до нашої національної і господарської дійсности.

Відтак у жовтій салі Нар. Дому відбулась академія. Саля була битком заповнена, а серед численних членів СУК з їх родинами, гостей і представників установ зявились теж Преосв. еп. Бучко і прал. Куницький. Академію розпочав голова СУК дир. Я. Скопляк короткою промовою. Бесідник привітав присутніх, зокрема достойних гостей, а відтак підкреслив вагу і красу традиції, якою осяяна постать дорогого Патрона в серцях усього купецтва і яка находить свій вияв у щорічному святі, що його влаштовує українське купецтво. Цей рік зокрема важний. В 15-ліття СУК був замір відбути зїзд, та відложено його з незалежних причин на пізніше. З тих самих причин рішено відсвяткувати цього року день Патрона без традиційного вже спільного обіду і ширших товариських сходин.

Після промови голови відспівав хор т-ва „Сурма" вязанку карпатоукраїнських пісень у гармонізації проф. Колесси.

Чергова точка програми, реферат м-ра Кальби, хоч розмірно довгий, прикував увагу всіх присутніх не тільки цікавими думками, але й красноріфчивим виголошенням. Референт порушив нашу передвоєнну ментальність і повоєнне господарське віддовження, що прийшло внаслідок здійснювання національного гасла: жити треба повним життям! Підкресливши вартість торговлі, референт обговорив етапи, в яких формувався наш купецький стан, заслуги під цим оглядом кооперації, що вже раніше від українського купецтва, як масового чинника, почала обслуговувати українське громадянство торговельно і кристалізувати форми та організацію національної торговлі. Життя виказує потребу обох відтинків торговельного фронту: кооперації і приватників. Ніяка пропаганда і ніяка сила не змінить цього факту. На закінчення поставив референт українським купцям перед очі потребу досконалити себе і закріплювати свої позиції.

Дальші точки програми академії були останні: гра на бандурі п. Ю. Сінґалевича, рецитація гімназиста М. Максимюка вірша А. Курдидика і виступ згаданого вже хору, який відспівав дві відомі пісні „Золоті зорі" і „Закувала".

Академія покінчилася відспіванням національного гимну. Треба зазначити, що день патрона св. Юрія святкують українські купці також скрізь по тих містах, де є вже філія їх станової організації.

Свячене у Львові.

ЗАМАРСТИНІВ.

Учора, 7. ц. м. відсвяткувала замарстинівська дільниця своє читальняне свято - Свячене, що в ньому взяли незвичайно численну участь члени чит. Просвіти й запрошені гості. В чепурно прибраній власній салі зібралося поверх півтора сотні старших і молодших громадян, які тепер завдяки заходам і дбайливости замарстинівського душпастиря і голови читальні о. Мирослава Харини дуже радо горнуться при кожній нагоді до свойого товариства. Найкращим цього доказом є те, що читальня заповнена кожного дня членами, що мала каплиця, яка міститься в читальняному домі та яка покищо мусить заступати парохіяльну церкву, не може помістити кожної неділі і свята вірних. При цій нагоді слід підкреслити, що Замарстинів став щойно від кількох місяців самостійною парохією, що теж матиме чималий вплив на врятування багатьох одиниць, що їм на тому пролетарському передмістю загрожувала денаціоналізація. Вже висліди кількамісячної праці вказують на те, що нова парохія під проводом свого запопадливого молодого управителя о. Мирослава Харини сповнить якслід своє завдання.

На Свячене загостив Преосв. Будка, який поблагословив сніди й виголосив принагідну, пристосовану до обставин промову. Підчас Свяченого промовляли ще: проф. Піджарко, м-р Жовнір, м-р Яримович, м-р Хробак, п. Мотало (дел. філ. Просвіти) і вкінці о. М. Харина. При товариській гутірці і чаю протягнулося Свячене до пізного вечора. На окрему згадку заслуговують пані, які з правдивою українською гостинністю обслуговували гостей.

Підчас Свяченого співав власний читальняний хор під проводом п. Тихоліза.

БОГДАНІВКА.

Минулої неділі 7. ц. м. відбулося спільне свячене у вщерть виповненій домівці чит. „Просвіти", що його уладила чит. „Просвіта" з усіми культурно-освітніми товариствами та організаціями на Богданівці для своїх членів. „Сніди" посвятив о. прал. Л. Куницький в год. 6-ій вечором і побажав усього найкращого всім присутнім. З черги промовив голова чит. „Просвіти" емер. начальник пошти Кузик, який привитав о. прал. Куницького й при цій нагоді склав на його руки заяву синівської відданости в імени всіх присутніх і місцевих товариств для Високопреосвященного Кир Митрополита під голосні оплески присутніх, привитав представників центральних установ і преси та побажав якнайкращого розвитку всім товариствам та організаціям. Радісний і святочний настрій та веселу гутірку присутніх при гарно заставлених столах переплітали промовами: о. прал. Л. Куницький, який виголосив промову до присутніх у справі дальшої виборчої акції як головний кандидат на радного з цієї виборчої округи, взиваючи їх до дальшої витревалої праці для добра Церкви і рідного народу; від Матірного Т-ва „Просвіта" промовляв секретар М. Дужий, від „Діла" м-р Хомяк, від „Маслосоюзу" інж. Йовик, від коп. „Зоря" на Богданівці голова Н. Ради дир. Малаховський, від українського робітництва п. Павлюк і вкінці закінчив голова Кузик. В перервах між промовами співав стрілецькі та воскресні пісні читальняний хор. По свяченім відбулася товариська забава, що затягнулася до пізного вечора.

ЛЕВАНДІВКА.

Заходом кружка „Р. Ш." і при співучасті всіх церковних і культурно-освітніх товариств у Левандівці відбулося традиційне свячене в неділю 7. ц. м. у вщерть виповненій великій салі чит. „Просвіти" при вул. Широкій ч. 25 у Левандівці. Паску та інші дари посвятив в год. 6-ій вечором о. парох Прийма і в короткій промові склав усім присутнім якнайкращі побажання. Настрій між присутніми, які засіли при гарно заставлених столах, був радісний і навіяний теплотою одної великої родини. Милу гутірку переплітали промовами: голова кружка „Р. Ш." П. Тусевич, дир. Полянський від Головної Управи „Р. Ш." та від Повітового Кр. „Р. Ш.", п. І. Чорній від „Народньої Торговлі", п. Т. Курпіта від „Нового Часу", п. Сухова від філії „Союзу Українок". Тимчасом приїхав з Богданівки о. прал. Куницький і виголосив промову до присутніх як головний кандидат на радного з цієї виборчої округи. У своїй промові о. прал. Куницький зясував присутнім завдання українських радних у новій міській раді і візвав приявних до витревалої праці для добра Церкви та свого народу. З черги промовив ще від „Діла" м-р М. Хомяк і вкінці о. парох Прийма подякував усім присутнім за участь у святі. Свято затягнулося до пізнього вечора і залишило між присутніми незатерте вражіння.

Спортова сторінка.

Сян іде в гору.

ПЕРЕМИШЛЬ, 7.V (вл. тел.) **СЯН — ЛЕХІЯ 2:0 (1:0).**

Сян доказує своїми вислідами всім передчасним ворожбитам, що на Окружну Лігу зовсім заслуговує і що з нею не думає прощатися. Навпаки, скристалізувавши вкінці свій склад став незвичайно грізним противником для кожної дружини і відсунувшися від фатального в осінній рунді останнього місця, виявився зовсім доброю дружиною, залишивши справді слабших за собою. На окрему похвалу заслуговують сяновики за свою незвичайну витревалість і гарт, який дозволив їм переможно видержати вайгірші хвилини.

До змагань із Лехією виступили сяновики в такому складі: Гупул, Медвіть, Бут, Ходань, Кіпила, Неофіта, Модицький, Побідинський, Федорович, Турко, Гриншин.

Годі когось зі сяновиків зокрема хвалити, бо всі заграли добре, виявляючи незвичайну жертвенність та амбіцію. А що при тому і технічно перевищали сяновики свого брутального противника, то перемога прийшла зовсім легко, хоч і розмірно в заскромному відношенню. Сян повинен був осягнути, оцінюючи по ході гри двоцифровий вислід, одначе Лехія мала просто неімовірне щастя, при тому воротар лехітів мав свій день і боронив, здавалося, у безнадійних ситуаціях. Гупул на воротах був майже безробітний і мав всього три небезпечні стріли на свої ворота. З того один у першій половині, два у другій. Один раз він оборонив ефектовною робінзонадою гострий стріл Клижицького, другий раз кинувся йому рисковно під ноги.

Одинокий заміт, який можна зробити напасникам Сяну, це те, що вони все ще замало стріляють, хоч як ми вже згадали, напасники мали неімовірного пеха у стрілах. Ворота здобув Турко в 30 хв. першої половини і в 5 хв. другої.

Лехія нічого надзвичайного, крім своєї звичайної брутальної гри, не показала.

Жертвою тої гри впав Побідинський, який у першій половині мусів зійти на 15 хвилин із розбитою головою з грища. Гра велася ввесь час із перевагою Сяну, при чому у другій половині та перевага була більша, як у першій.

Суддював не конче обєктивно п. Саварин, який дуже часто кривдив Сян. Публики багато.

Інші висліди Окр. Ліги.

ЛЬВІВ. **РКС — Гасмонея 1:0 (0:0).** Щаслива, хоч і заслужена перемога РКС-у, який грав незвичайно амбітно й жертвенно. Гасмонея грала зовсім без амбіції. Щойно при кінці по страті воріт, деякі напасники жидівської дружини виявили сяку-таку амбіцію та охоту до гри.

ЛЬВІВ. **Чорні — Погонь (Стрий) 3:0 (2:0).** Чорні перемогли стрийську дружину, закріплюючи таким чином своє третє місце. Ворота здобули Оприхт, Топілко і Журковський.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — ВКС 3:1 (2:0).** Як і можна було сподіватися, Юнак переміг слабу ярославську дружину на своїм грищі, хоч і не дуже переконливо. По цій програній ВКС опинився у сильно загроженій ситуації. Суддя п. Нусенблят.

САМБІР. **Корона — Ресовія 3:3 (1:2).** Ресовія вспіла вивозти зі Самбора один дорогий пункт, відсуваючи себе таким чином від загроженого долу і спихаючи туди сильніше Корону, яка є без сумніву найслабшою дружиною О. Л. Корона здобула 2 воріт в останніх трьох хвилинах.

ТАБЕЛЯ О. Л.

1. Юнак	18	29:7	50:21
2. Україна	17	23:11	42:23
3. Чорні	17	22:12	32:23
4. Погонь І Б.	18	20:16	44:30
5. Гасмонея	17	17:17	19:20
6. Погонь Стрий	17	16:18	41:32
7. Польонія	17	15:19	27:37
8. Ресовія	17	15:19	30:34
9. Сян	18	15:21	24:42
10. Лехія	16	14:18	16:22
11. ВКС	16	13:19	26:26
12. Корона	18	13:23	27:57
13. РКС	18	12:24	12:24

Державна Ліга.

Львів. **ПОГОНЬ—УНІОН ТУРІНГ 2:2.**

Сензаційний, несподіваний вислід Погоні з найслабшою дружиною Д. Л.

Варшава. ВАРШАВЯНКА—ПОЛЬОНІЯ 5:1.

Краків. ВИСЛА—КРАКОВІЯ 5:1.

Познань. ВАРТА—АКС 2:1.

Катовиці. РУХ—ГАРБАРНЯ 5:0.

ТАБЕЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

1. Рух	6	[illegible]2	23:6
2. Висла	5	8:2	13:6
3. Варта	5	6:4	16:8
4. Гарбарня	6	6:6	10:16
5. Краковія	5	6:4	7:12
6. Погонь	5	5:5	12:11
7. АКС	5	4:6	10:9
8. Варшавянка	5	4:6	11:13
9. Польонія	5	2:8	7:14
10. Уніон Турінг	5	1:9	6:18

ВАЖКА ДОЛЯ ПОДІЛЛЯ.

Золочів, 7. 5. (Вл. тел.) ЯНІНА—ПОДІЛЛЯ 6:0 (2:0).

Поділля програло вже традиційно свою мистецьку стрічу в Золочеві, одначе ніхто не сподівався, що ця програна буде аж така висока. До високої програної тернопільської української дружини причинився суддя п. Крах зі Львова, який чомусь друге з черги змагання веде Поділлю. Сам той факт, коли порівняти його з іншими в Тернополі доволі знаменний. Для характеристики судді вистане згадати, що він не доглянув чотирох воріт, стріляних з очевидних, грубих офсайдів і напаски в кожній небезпечнішій акції Поділля добачував офсайд, або фавлі. Тернопіль має доволі своїх незлих суддів, але для Поділля чомусь визначують згаданого п. Краха.

Поділля грало в такому складі: Карауш, Королюк II, Тераз, Мітрінга, Чумак, Пронішин, Королюк І, Королюк III, Душенко і Козуб. Найслабше заграв у Поділлі воротар, який не зважаючи навіть на офсайди, повинен був ворота боронити. У 26 хв. суддя викинув із грища Королюка І, за те, що він звернув судді увагу на фавль. Це вже другий з черги змагун, що його той суддя виключає з гри, ослаблюючи таким чином, наче на якесь доручення дружину. Змагуни Поділля повинні в таких обставинах якнайбільше себе нервово опановувати.

Інші висліди Тернополя: СПАРТА—ЄГУДА 9:2! (Вислід одної з найліпших дружин в підокрузі з одною із найслабших, говорить сам за себе). Креси—Легіон 2:1.

ТАБЕЛЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ А-КЛЯСИ.

1. Яніна	8	14:2	28:14
2. Легіон	10	13:7	15:8
3. Єгуда	7	11:3	17:15
4. Креси	8	8:8	19:14
5. Спарта	8	5:11	15:17
6. Поділля	9	4:14	8:23
7. ВЦКС Броди	8	3:13	14:32

Мистецтва Б-кляси.

ЗОРЯ—ПАСТ 3:2 (2:0).

Щаслива, хоч не зовсім заслужена перемога Зорі, яка й далі не може ще віднайти своєї форми. Найслабшою частиною Зорі є по давньому повільний і непродуктивний напад, який здобуває ворота не по продуманих акціях, але у припадкових, щасливих нагодах. Зоря гратиме щойно тоді добре, коли її змагуни опанують біг та наберуть більшої рухливости. Найприкріше разить у ремісничій дружині те, що навіть наймолодші грачі, які повинні би відзначитися проворністю і рухливістю, плентаються по грищі в черепашиному темпі. Цілій дружині треба було аж такої прикрої інекції, як інцидентів з виключенням грача, щоб ціла дружина наче відродилася і в десятку (якщо не рахувати розбитого Миськова — то в девятку) заграла справді боєво та запевнила собі перемогу. Із цілої дружини на признання заслуговує тільки Балдик на воротах, який урятував свою дружину від неминучої програної.

Зовсім без потреби Андрійчук викликав конфлікт із суддею, який слушно відсвистав очевидний фавль. Зате мусів опинитися поза грищем, що на диво мало добрий вплив на гру. Кілька хвилин перед кінцем суддя виключив теж одного грача з Паст. Претенсії грачів до судді були неоправдані, бо він суддював наскрізь обєктивно і в деяких хвилинах навіть звірцево.

ЧОРНІ II. — УКРАЇНА II. 6:3 (0:0).

В Україні грала ціла дружина юніорів і Мікльош II., Чорні виставили повну І Б дружину. Молодикам України стало тільки сил на одну половину й на кілька хвилин II., в яких вони вже вели навіть 2:0. Одначе доволі легко вирівняли та стріляли ще 4 ґолі, на що Україна відповіла тільки одним.

Товариські стрічі.

УКРАЇНА І Б — ВІС 2:2 (1:1).

Німецька дружина осягнула гарний вислід із запасною дружиною України, яка грала в такому складі: Ґнура, Михалишин, Кульчицький, Скрипій II., Король, Дацко II., Сопрун, Тихолїз, Кіндій, Дицьо II. і Дацко І. Гра доволі цікава й ведена в доброму темпі.Назагал перевагу мала Україна. Ворота для чорно-червоних здобули: Кіндій і Тихолїз гарним волейом.

ЧЕСЬКА ЛІГА.

Моравська Острава. Шлеська **ОСТРАВА—СПАРТА 1:0** (сензаційна програна Спарти).

Кладно. СЛАВІЯ—КЛАДНО 10:0! Кладно програло катастрофально на своїм власнім грищі.

Наход. НАХОД—ЛІБЕНЬ 3:0.

Злін. Батя ЗЛІН—СК Пльзень 2:0.

МІЖНАРОДНІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

Берн. ШВАЙЦАРІЯ—ГОЛЯНДІЯ 2:1 (1:1).

Видців було 16.000.

Букарешт. РУМУНІЯ—ЮГОСЛАВІЯ 1:0 (0:0).

Сиктівка.

ПОЛЬЩА—ГОЛЯНДІЯ 4:1.

Сиктівкові змагання за чашу Дейвіса вирішили поляки у свою користь.

Букарешт. МАДЯРЩИНА—РУМУНІЯ 3:2.

Стріча за чашу Дейвіса.

Пориванка.

СОКУЛ МАЦЕЖ—УКРАЇНА 4:3 (1:1).

В суботу, 6. ц. м. відбулися на грищі 26 п. (Клепарів) перші мистецькі змагання пориванки (ручного мяча) України. Перший виступ дружини України випав зовсім задовільно. Дружина у складі: Ґнура, Білик, Лукінович, Кузь, Бойцун, Кульчицький, Кліш, Шехович, Бучацький, Новаківський і Дицьо, виявила багато амбіції і запалу у грі, при чому вона була зовсім рівнорядним противником для б. А-кл. дружини. Недоставало лиш чорно-червоним технічного опанування мяча і відповідного знання приписів (спалені, передержування мяча і гра тілом). Зате напад України виказався кращими стрілами. Найліпше грали: Ґнура на воротах, Шехович і Бучацький в нападі та Бойцун в помочі. У першій половині замітна перевага Соколів, коли дружина України запізнайомлюється щойно з новими лініями на грищі та приписами. Перші ворота добуває лівий лучник Сокола, вирівнує цільним метом з далекого вільного Шехович. У другій частині Україна переймає ініціятиву у свої руки і по десятьох хвилинах веде по двох стрілах Диця і Шеховича 3:1. Тоді непотрібно дається наша дружина спровокувати на гостру гру противника, у висліді суддя усуває з грища змагуна України. Зрив Сокола приносить троє воріт (в тім одні з карного) і тим самим програну України.

Суддював інж. Жулавський.

—o—

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ БОКСЕРСЬКОГО СОЮЗУ.

В неділю 7. ц. м. відбулися у Львові Заг. Збори Окружного Боксерського Союзу (ЛОЗБ-у). На Зборах рішено зголосити на Заг. Зборах ПЗБ внесок на побільшення львівської А-кляси до 8 клюбів. До нового виділу ввійшли: п. п. Лисаковський, голова; інж. Риз і Павловський, заст. голови; К. Бик, секретар; Марціняк, Лукашевський, Рембовський, Томачкевич, Борський, д-р Зембa, Конашевич і д-р Пікгольц. До контрольної комісії п. п.: кол. Більор, дир. Левицький і Грабовський.

Дрібні вісти.

У Варшаві вмер б. міністр закордонних справ і б. посол у Парижі ґр. Маврикій Замойський.

Патьомкін, висланник совітів, виїхав із Анкари в пятницю вечором.

Державний секретар Апостольської Столиці кардинал Маліоне приїхав у пятницю до Помпеїв, де в суботу посвятить нове санктуаріюм Богоматери.

—o—

БРИТІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ НА СОВІТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський амбасадор дістав сьогодні рано текст британської відповіді на совітські пропозиції. Завтра амбасадор відбуде розмову з Молотовом.

—o—

ХТО ВИГРАВ НА ЛЬОТЕРІЇ.

Першого дня тягнення клясової льотерії більші виграні впали на такі числа: **15.000** зол. на ч. 107122; **10.000** зол. на ч. 19484 108353, **5.000** зол. на ч. 10738 81233 127541; **2.500** зол. на ч. 18815 27279 34273 49106 97436 97558 117491 128015; **2.000** зол. на ч. 4201 15532 21584 41665 52486 59198 71164 74417 110177 133023 156317 157369; **1.000** зол. на ч. 400 788 1802 4885 6124 6261 8375 12798 17871 20046 23327 29463 36463 36882 41963 51112 67470 85485 94634 94995 127751 130684 130976 132814 133575 139150 140436 148892 161062 164635 164976 132814 133575 139160 140436.

Кожний українець, кожна українка і кожна українська установа повинні вважати собі за національний обовязок і найбільшу честь належати до всенародного Т-ва Рідна Школа і мати членську виказку.

Сторінка без політики.

Великі математики дозрівають скоро.

У своїй, повній поетичного чару песі „Синя пташка“ Моріс Метерлінк показує нам дітей, які мають народитися. Кожне з них має вже при собі все те, що колись принесе людям на світ: чи то скромний винахід, чи якусь нову думку, злочин чи недугу. У цій картині зазначена віра в те, що якась вища біольоґічна сила наділює людей талантами і нахилами, які вони пізніше вже тільки можуть розвивати. Погляд Метерлінка нагадується мимохіть при новому великому творі відомого американського математика Е. Т. Белла: „Великі математики“. З нього бачимо, як цілий ряд учених уже в першій стадії дитячого розвитку проявили свій талант. З життєпису Паскаля відомо нам, що він як 14-літній хлопець сам від себе дійшов до 32 тверджень Евкліда. Можливе, що його сестра, яка подає цю вістку переборщує, але незаперечений факт, що він відкрив сам останнє Евклідове твердження і що в цьому ранньому віці його допустили до тижневих наукових дискусій під проводом Мерсена, що дали почин до пізнішої Академії Наук. У 16. році життя він зайнявся проблемою стіжків, дійшовши самостійно до ріжних тверджень, установлених у старовину Апольонієм. У 31. році спільно з великим математиком Ферматом він зясував одну з найважніших своїх ідей т. зв. рахунок імовірности. Пригадаємо, що в 18. році життя, він збудував першу рахівничу машину, а в 25. році зясував принцип гідростатики, такий важний для досвіду всяких рідот.

Математики — французи.

Ляґранж, уроджений в Італії з мами італійки, але вихований у Франції, у 16. році життя випадково прочитав розвідку Галея, приятеля Нютона, про інтеґральний і диференціяльний рахунок, відразу відчув у собі порив до математики. У 16. році життя його вже призначили вчителем державної артилерійської школи в Турині, а в 23. р. він видав уже ріжні свої „Меморіяли“, де находимо засновки його пізнішого архитвору — аналітичної механіки. Його суперник у безсмертній славі Ляплис приїхавши до Парижа в 18. році життя написав до відомого вченого Далямбера лист, де виложив загальні принципи механіки і в 20. році життя став уже професором військової школи в Парижі. Щоб зупинитися дальше тільки на самих французьких математиках згадаймо, що Монж у 14. році життя винайшов гасільницю до пожежі. В 22. році життя став професором політехніки в Мезієр і тоді накинув перший нарис своєї описової геометрії, що зєднала йому пізніше безсмертну славу. Фурієр в 21. році життя представив Академії Наук свої перші розвязки рівнань. Понселе у 25. році життя дав першу спробу своєї геометрії, тоді, як після відступу зпід Москви з армією Наполеона положений у Саратові вмирав від холоду і голоду.

Доля молодого генія.

Дуже цікавий, мало відомий приклад молодого генія дає Еварист Гальоа, уроджений у 1811. році, що мав батька фільософа. У 17. році життя він зробив відкриття в теорії рівнянь і передав свою працю великому математикові Коші. Коші загубив рукопис і Гальоа два роки пізніше написав свою працю наново, передавши її секретареві Академії Наук. Секретар умер, не прочитавши праці і рукопис Гальоа пропав. В 21. році життя посварившись за якусь дурницю Гальоа визвав свого противника на поєдинок і за одну ніч перед поєдинком попробував написати ще раз свою працю. Уранці він згинув від кулі. Щойно сорок років пізніше математик Ліювіль діставши випадково бруліон з 60 сторінками намазаними Гальоа перед смертю, ствердив, що наука втратила геніяльного математика. Відомо, що славний фільософ Декарт у 28. році життя винайшов свою методу максимальних і мінімальних величин, яку оголосив 10 років пізніше.

Подібні приклади передчасної зрілости можна знайти теж найбільше у великих композиторів. Геній проявлений у музиці і математиці ще в дитячому віці можна пояснити головно тим, що ці дві царини творчости не оперті на ніяких життєвих досвідах і переживаннях, як цього вимагають інші ділянки досвіду, де без знайомости життя і людей не можна випередити чужих здобутків.

Королівський голяр.

Як відомо, англійський король вибирається до Канади і навіть учиться вимовляти деякі слова по американськи. Цими днями у придворних колах рішали питання, чи королем має їхати теж королівський голяр. Король рішив, що його не потребує тому, що щодня голиться сам, а за 6 тижнів подорожі буде стригтися, як це не дивно, не більш як два-три рази. Придворний голяр досі той самий, що за короля Юрія V. і його прізвище „Тремпер“ появилося тепер у всіх газетах світа. Коли князь уельський або йорський, теперішній король, виїзджали в якусь дальшу подорож морем, тоді Тремпер делеґував одного із своїх помічників — звичайно моряків, що вступали до залоги даного корабля.

„Індіянський“ лікар з 1880 року.

Славний американський різьбар Давід Естром із походження швед, що мав життя повне пригод, оголосив в американській пресі свої спомини про свого доброго знайомого француза еміґранта д-ра Лямера, який у 80. рр. минулого століття почав свою фантастичну карієру. Він пристав до індіянів, як оборонець їх свободи, великий пластун і лікар. Він їздив по Сполучених Державах з цілою громадою індіян на диких степових конях, з гомінкою орхестрою, на те тільки, щоб продавати свої ліки. Сам він своєю фізичною появою вже робив велике враження. Був високий, блідолиций з довгим кучерявим волоссям, що спадало на його плечі, одягнений у чорну оксамитну блюзу, що вся блищала від ґудзиків. Кожний ґудзик у його блюзі був двацятьдоляровою монетою, а кожний ґудзик на камізольці 10-доляровою монетою. Довкола капелюха з величезними крисами лежав гнучкий аркан для ловлі диких коней т. зв. ляссо.

Цирк.

Коли д-р Лямере приїхав до якогось міста, він робив це так, як роблять власники цирку по малих містечках. Вулицями проїжджали навскоки індіяни на чудових конях, а всякі музики приваблювали юрбу. Врешті заїжджав великий віз запряжений у чотири чорні коні. Кланяючися на всі боки він витягав з кишені жменю грошей від 5 центів до доляра і розкидав їх довкола на доказ, що він приїжджає сюди не брати, а давати. За ним розкладали величезне шатро, де індіяни починали свій дикий танець при супроводі барабанів. Нараз орхестра замовкла, а муринські співаки починали затягати веселі пісні. Після цього виступав лікар з промовою до зібраних більш-менш такого змісту: „Гей, ви всі, що смієтеся! ви, батьку, ти мамо, ти молодий чоловіче і дитино! чи ви знаєте, що у всіх вас засіяні зерна смерти? Може ви маєте рака, може сухоти, а може якусь іншу невідому недугу?! Ходіть ближче і скажіть може хтось на щось недомагає.“

Так налякавши зібраних він починав новий уступ добре продуманої промови: „Навіщо тратити слів, щоб хвалити себе? Ось тут перед вами люди, що не знають недуг, доживають до 100 років, сильні і здорові. Це вони винайшли ліки, яким я завдячую свою силу і здоровля! Ходіть ближче, нехай я покажу вам на ваших очах, що значить сила науки!“ Ті, яких болів зуб, або відчували біль у будьякому місці підходили ближче, а доктор витягав мазь для кожного іншу і не переставав увесь час говорити. Одних він масував, другим прикладав до тіла якийсь інструмент, увесь час усміхаючися і впевнюючи пацієнта, що вже йому лекше. Вплив його рук і красномовства був незвичайний. Помічники лікаря стояли поруч з кошиками повними пляшчин, коробок. Пігулки на біль печінки чи селезінки коштували 3 доляри, краплі, що втишали біль 5, інструмент до прочищення крови 10, повна система вилікування сухіт 20. Лікар переконував, що цей запас рідких ліків дуже обмежений і юрба розхапувала їх, лякаючися, що може залишитися без помочі. Те, що залишалося на дні кошика д-р Лямере продавав біднішим по зниженій ціні, як добродій. Цікаво, що підчас оглядин пацієнта і лікування, дика музика не переставала грати ні на хвилину і хор відповідно до настрою пацієнта, або додавав йому відваги дикими окликами, або присипляв його одноманітною мельодією. Вислід був такий, що лікареві помагали зібрані гроші, а зібраним пацієнтам його магія.

„Готель Захер“ — німецька фільма з українською тематикою.

В квітні 1939 появилася на екранах Німеччини фільма „Готель Захер“. Акція фільми відбувається на переломі 1913—14 років у Відні, і її героями є два українці: д-р Шевчук, якого ролю грає Віллі Біргель і Надя, креована артисткою Сибіллею Шмітц. Шевчук, незвичайно здібна й енергійна людина, є старостою (!) у Львові. Він австрійський патріот, любить землячку Надю, яка є москвофілкою і стоїть на послугах російської розвідки. Надя любить Шевчука теж, але задурманена всеславянською ідеєю, не вагається знайомство з ним використовувати для своєї розвідочної роботи. Це втягає Шевчука в тюрму, його тимчасово випускають на волю і він опиняється у Відні в готелі „Захер“, куди сходилося багато ниток політичного життя й шпіонажі в столиці габсбурської монархії. Тут він стрічається з Надею, яка крутиться при російській амбасаді. Вона відкриває йому свої карти і намагається перетягнути його на свою сторону, вказуючи на близький розвал Австрії. Шевчук повідомляє поліцію, але й сам губить свій ідеал — втративши віру в Австрію. Тимчасом надходить, наслідком свідомої провокації рос. розвідки, новий наказ заарештувати Шевчука і він стріляє себе. Надю заарештовують австрійці на порозі російської амбасади, куди вона хоче схоронитися. Не тільки психольоґічно, але й історично фільма — вірна. Таких Шевчуків було більше перед 1918 роком, що морально гинули між зневірою в Австрію і ненавистю до Москви, не віднайшовши української національної ідеї. У накрученій з великим технічним вкладом фільмі знаменито виведені декадентські типи австрійської аристократії, московських хуліґанів у фраках і французьких дипльоматів. Шевчук джентельмен, герой, що гине самогубством, чесний собою як представник одної з національностей монархії, що зрозуміла нову національну ідею. Так бодай бачить українець цю фільму — і безперечно така була провідна ідея в авторів фільмового твору „Готель Захер“.

—о—

З ЖИТТЯ НАШИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного С. А. у Львові.

Дня 29. квітня ц. р. відбулися Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного С. А. у Львові при участи 59 акціонарів, що репрезентували разом 26.805 акцій на загальну суму 50.000 шт. акцій по зол. 100 ном. вартости. Між учасниками були представники Львівської Архиепархії, Станиславівського Дієцезіяльного Фонду та всіх українських центральних установ. Зборами проводив Президент Надзірної Ради Банку п. Модест Каратницький. Звіт з діяльности Банку за рік 1938 склав директор Банку д-р Кривуцький.

Зі звіту довідуємося, що політичне напруження, м. і. у звязку з відомими подіями весною і в осінніх місяцях 1938 р., мало некорисний вплив на загальну господарську ситуацію. У звітовому році зазначився в Польщі зріст продукції у промислі, головно у звязку з публичною акцією інвестиційною. Однак банки мусіли кількома наворотами, головно в березні й у вересні, ставити чоло значному натискові вкладчиків, що вибирали свої вклади. Зокрема некорисне було положення банків з переважно хліборобською клієнтелею, бо ситуація хліборобства зазнала у звітовому році виразного погіршення через знижку цін на сільсько-господарські продукти, у порівнянні до цін з попереднього року за кругло 33%.

Наслідки тієї відємної конюнктури відчув також Земельний Банк Гіпотечний, як банк, що має переважно клієнтелю з дрібних хліборобів та з хліборобських організацій. Всеж таки Банк успішно власними силами та без нічиєї помочі переміг усі ті труднощі. Сталося це завдяки загальній солідности і довірю його клієнтів та не менше завдяки великій обережности Банку в його чинностях. Утримуючи достаточне готівкове поготівля, Банк міг у критичних днях задоволити всіх тих вкладчиків, що ведені хвилевою загрозою стали вибирати свої вклади, а це мало ті добрі наслідки, що коли пора загрози проминула, всі вклади повернулися назад до Банку. Їх загальна сума є кругло 2,910.000 зол.

Подібно, як і в попередньому році, Банк дальше продовжував свою кредитову діяльність, головно в ділянці кооперативної та приватної торговлі і промислу і так безперечно причинився до дальшої господарської розбудови, яка зазначилась у нас і в 1938 році, не зважаючи на справді менше пригожі до цього зовнішні умовини. Загальна сума тих кредитів залишилася на висоті попереднього року. Білянсова сума у звітовому році доходить теж до висоти тієї суми з минулого року, бо зменшення її мінімальне, не доходить навіть до 1%. Чистого зиску у звітовому році є кругло 54.500 зол., себто кругло 16.000 зол. більше, як у попередньому році.

На внесок Ревізійного Комітету Загальні Збори приняли звіт з діяльности, затвердили білянс і рахунок страт та зисків і признали Дирекції та Надзірній Раді абсолюторію за діяльність у 1938 році. Виказаний чистий зиск розділили Загальні Збори так, що зол. 10.000 приділили до запасного фонду, а решту перенесли на рахунок 1939 року. Тому Банк за 1938 рік не буде платити дивіденди.

Дальше відбулися перевибори частини членів Надзірної Ради. Членами Надзірної Ради вибрано о. мітрата д-ра Йосифа Сліпого, дир. Романа Левицького, д-ра Івана Волянського і Григорія Замороку, всіх на три роки, а кооптованого внаслідок смерти бл. п. д-ра Леся Кульчицького о. пралата Олександра Ковальського затверджено на дальші два роки.

Загалом, як видно зі звіту, Земельний Банк Гіпотечний виказав у нелегкому 1938 році велику живучість та вміле орудування повіреними йому фондами. Це дає тривку підставу вірити, що громадянство і надалі буде ставитися із щораз більшим довірям до своєї найбільшої фінансової установи, яка на це довіря вповні заслуговує.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 9. травня 1889.

ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ.

На першому місці читаємо таку заяву: „З уповажнення всенародного віча у Львові зв'язали руські соймові посли з мужами довіря політичних товариств „Народня Рада“ і „Русская Рада“ і в порозумінні з Впр. Митрополитом Головний руський комітет до переведення найближчих виборів до краєвого сойму. Цей комітет уконституувався так, що його головою став б. містопредсідник руського соймового клюбу; апеляційний радник і член краєвого виділу Теофіль Бережницький, заступниками д-р Олександер Огоновський, професор університету і голова „Народньої Ради“ і Богдан Дідицький, письменник і голова „Русскої Ради“, секретарями д-р Іван Літинський, краєвий адвокат і д-р Кость Левицький, адвокатський кандидат. Цей комітет взиває всіх руських патріотів у нашому краю, щоб організувались до виборчої акції“.

СТРАЙК ВОЯКІВ У ШВАЙЦАРІЇ.

На подобу робітників застрайкував 84. батальон стрільців. В понеділок вийшов цей батальон в год. 3-ій рано на військову стрільницю і відбував свої вправи. Коло полудня одна компанія відмовила послуху офіцерам і вирішила припинити вправи. Нічого не помогли намови офіцерів, усі вояки заявили, що вносять до союзної ради в Берні жалобу, що офіцери перетяжують їх роботою, бо роблять служби більше як вісім годин денно, а й це вже максімум установлене головною командою. Петицію підписали всі вояки і відіслали до Берна.

Храмовий празник св. Юрія у Львові.

Не зважаючи на дощ, уже в навечеря празника св. Юрія сходилися до Львова прочани з дальших околиць. У пятницю 5. ц. м. вечором після Богослуження виголосив о. прал. Л. Куницький проповідь до прочан.

У сам день празника вже від 6. год. ранку священики правили читані Служби Божі та сповідали прочан, що наповнили цілий храм і подвіря. В 10. год. у каплиці на святоюрському подвірі почалась архієрейська Служба Божа, яку відправив Преосв. Никита Будка в асисті о. мітр. Ол. Базюка, о. кан. Ю. Дзеровича, о. кан. Р. Лободича та о. д-ра Л. Глинки. Діяконували: о. П. Козіцький та о. М. Харина. Співав сильний хор богословів під орудою богосл. В. Якубяка. Після Євангелії о. д-р І. Гриньох виголосив відповідну проповідь. При кінці Служби Божої Преосв. Кир Никита виголосив слово до народу. Опісля разом з духовенством пішов до митрополичої палати і супроводжав на балькон палати ВПреосв. Митрополита Кир Андрея, що поблагословив вірних. Хор богословів привитав Архієрея радісним „Христос Воскресе!“, а тисячні маси народу невмовкаючими окликами „слава“ та гучними оплесками.

Коло 13. год. народ почав розходитися, закуповуючи у численних кіосках і будках на святоюрській площі девоціоналії, ласощі та харчі. Як звичайно, так і цього року, між торговцями було, на жаль, багато неукраїнців, які намагалися використати наших простодушних прочан, переважно жінок. Коли українські торговельні кола зорганізують і візьмуть у свої руки торговлю підчас численних українських празників і відпустів не тільки у Львові, але і в цілому краю?

НОВИНКИ

9 ТРАВЕНЬ ВІВТОРОК

От. ст. 26. квітня 1939.
Василія свящ.
Лат. Григорія.
Сонце: схід — 3.47, захід — 18.54.
Місяць: схід — 0.00, захід — 9.19.

Завтра: 10. травня. Середа.
От. ст. 27. квітня 1939.
Симеона.
Лат. Ісидора Орача.
Сонце: схід — 3.46, захід — 18.55.
Місяць. схід: — 0.20, захід — 10.20.

—o—

— **Позашкільне життя молоді.** Гутірку на таку тему поведе у Клюбі Нової Хати і Труду п. Івана Петрова. Відбудеться дня 8. ц. м. в год. 18. у домівці Клюбу Ринок ч. 39. Просимо батьків і педагогів численно явитися. 980 1—1

— **На Свято Матері,** дитячі сценки, віршики та гутірки найдете в єдиному українському журналі, присвяченому вихованню дошкільної дітвори, „Українське Дошкілля“, в числах 3, 5-6 з 1938 р. і в ч. 1. з 1939 р. Ціна всіх чисел 1.75 зол. враз з пересилкою. Замовляти рівночасно з надісланням належитости на адресу: „Українська Захоронка“, Львів, Руська 3.

— **Про форми землеволодіння в Гетьманщині XVII—XVIII вв.** виголосив проф. А. Яковлів виклад у суботу 6. ц. м. в год. 7-ій вечором у помешканні Українського Наукового Інституту у Варшаві.

— **Не Мартіні-Маслюк, але п. Юськів-Терен.** Виділ Т-ва „Стрийський Боян“ просить нас помістити отсе спростування: У 93 ч. „Діла“ з дня 26. 4. ц. р. появився допис зі Стрия з концерту в честь Т. Шевченка, в якому брав нібито участь як соліст п. Мартіні-Маслюк. Такого пана ми не знаємо, зате стверджуємо, що участь у згаданому концерті брав відомий оперовий співак п. Юськів-Терен.

— **Володимир Лібовицький запрошений на турне за кордон.** Пишуть нам з Праги: Володимир Лібовицький, балетмайстер і шефрежисер б. Українського Державного Театру „Нова Сцена“ в Хусті, запрошений, як „Діло“ вже коротко повідомляло, на турне за кордон. П. Лібовицький був запрошений на турне ще в січні ц. р., але праця в „Новій Сцені“ не дозволила йому виїхати. По відомих подіях він виїхав до Праги. Закордонну подорож підготовляє праський балет, при чому у програмі є окремий український балет. Лібретто, режісерія та хореографія: Володимир Лібовицький, музика: українські пісні — Левіцький і Трелін, костюми: акад. малярка Галина Мазепа. Балет спочатку виїде до Швайцарії до Люцерна, де візьме участь у міжнародньому фестівалі. Потім виїде до Італії, куди вже запрошений. В українськім балеті виступають відомі мистці: Нікольська, Паточкова, Каліводова, Карґанек та інші.

— **Засуд священника.** ПАТ повідомляє, що городський суд у Залізцях засудив о. Івана Цебрівського адміністратора гр.-кат. парохії в Батькові пов. Броди на 6 місяців безоглядної вязниці „за виявлення тайни сповіди“. Засуджений о. Цебровський зголосив апеляцію від цього присуду. Цю вістку подаємо з журналістичного обовязку на повну відповідальність ПАТ-а.

— **Несподівана димісія проф. Ольґерда Ґурки.** На річних зборах відомого варшавського „Східнього Інституту“, що — як відомо — багато уваги присвячував українським справам, приявні на принятті, що відбулося в рямах зборів, запрошені члени і гості станули перед несподіваним фактом: довголітній директор Інституту, знаний історик, політик, публіцист та орієнталіст проф. Ольґерд Ґурка повідомив про свою димісію. В прощальній промові проф. Ґурка звернувся з окремими словами до приявних і неприявних українських прихильників Інституту, запевнивши їх, що завжди був і буде приятелем українського народу, що звязався силою самого життя, всупереч усім перешкодам, з народом польським. Над могилою мого батька — сказав м. ін. проф. Ґурка — співали й українські священники „Вічную память“ і я вірю, що і я до смерти залишуся приятелем українців. Димісія проф. Ґурки викликала багато коментарів. Разом із ним уступили також інші члени управи „С. І.“. Як кандидата на місце уступившого директора називають ред. Володимира Бончковського. КТВ.

Подяка.

Високоповажаному Лікареві
Д-рові Мирославові Зарицькому
(Луцьк, Ягайлонська 2).

Складаю на цьому місці глибоку подяку за довге, дбайливе цілковито безінтересовне і з найкращим вислідом лікування мене від недуги серця та за всі турботи й сердечну опіку надо мною.

Глибоко вдячний В. Островський.

— Присуд на редакторів „Слова Народового“. За обиду державної влади у статті на сторінках „Слова Народового“ засудили автора статті Шклярчика на 3 місяці вязниці, редакторів Роєка і Пальцевіча по 200 зол. гривни зі заміною на 40 днів арешту.

— Судовий епільог студентських заворушень. Перед львівським судом станули 4-ох студентів, які брали участь у студентській демонстрації 5. листопада 1938, підчас якої лунали оклики проти поліції. Студента Кроковського засудили на 4 місяці арешту, інших підсудних увільнили.

— Трагедія б. „королеви карнавалу“. Перед львівським городським судом станула 19-літня дівчина, якій прокуратура закинула, що вона підкинула свою дитину. Виявляється, що підсудна по матурі приїхала до Львова, де мала дістати посаду. З огляду на дуже гарну поверховність і на товариську позицію родини, підсудна стала „королевою“ минулорічного карнавалу. На однім балі упоїв її один дідич та непритомну повіз до свого мешкання. По якімсь часі підсудна привела на світ дитину. Родина підсудної виріклася, залишаючи її без засобів прожитку, тому вона підкинула дитину перед сирітським заведенням при Кадетській вулиці.

— Засуд у процесі наркоманів. У Станиславові скінчився процес проти 9-ох лікарів, які виставляли рецепти на морфіну налоговим наркоманам. Суд засудив 4-ох лікарів на кару від 2-о-х до 5-ох тижнів арешту. Головного наркомана Худзікевича суд засудив на 3 місяці арешту. Худзікевич боронився тим, що налогово заживав морфіну внаслідок одержаних ран на війні. Рецепти на морфіну випрошував благальними проханнями. Усім засудженим суд припинив виконання кари. 5-ох лікарів суд увільнив від вини і кари.

— Краєва хроніка. У Сморжеві пов. Радехів Михайло Миколаєвич маніпулюючи револьвером „Фромер“ стрілив в нього і вбив свою сестрінку, 3-літню О. Возняк і зранив у голову однорічного Володимира Возняка. Його арештувала поліція. — В Річці пов. Косів Анастазія Грепняк убила підчас сварки сокирою свого чоловіка Панаса. Її арештували. — З судових арештів у Миколаєві пов. Жидачів утік Микола Швед, за яким шукає поліція. — У Станиславові при вул. Словацького впали до рова з запном коні з фірою Василя Андрійчука, де запно випадило їм очі. — У Хлібичині пов. Снятин Петро Горишко виорав на полі 6 фелонів, що їх украли невідомі злодії у місцевій церкві 12. и. м. Поліція шукає за злодіями. —

— Застрілив свого товариша. В селі Подлежіше ласького повіту, дійшло до сварки між 15-літнім Маріяном Яніком та його товаришем Оттоном Ганке. Цей останній витягнув револьвер і 4 стрілами положив трупом свого товариша Яніка. Опісля Ганке зголосився на поліції, де його арештували.

— Зудар самоходу з трамваєм. У Катовицях зударився самохід пекаря В. Сьвідра з трамваєм. Важко раненого шофера відвезли до шпиталю. Трамвай і самохід сильно ушкоджені.

— Трагічна смерть матері. У Глінянці під Тихами на Шлеську знайшли тіло 37-літньої Юлії Кульозікової та її маленьке немовля. Слідство виявило, що нещасна матір вибігла з гарячці з хати і кинулася з немовлятем до ставу.

— Страшна помилка батька. Власник кіоску Вільк у Красові на Шлеську почув у ночі підозрілий шелест за стіною. Міркуючи, що до кіоску закрався злодій, Вільк вийшов на поле, де побачив якогось мужчину. Він стрілив до нього і вбив його. По хвилині переконався з острахом, що від кулі згинув його син. Вілька затримала поліція.

— Таємне вбивство жінки. З ріки Дзісни на Виленщині витягнули біля млина Лопеніце тіло молодої невідомої жінки, якої прізвища невдалося устійнити. Лікарі знайшли на тілі сліди ран і тому здогадуються, що молоду жінку вбили. Вона була добре убрана, а на лівій руці мала бронзовий сигнет. Тому, що руки не були знищені працею і була добре убрана здогадуються, що походить з інтелігентної родини.

— Затроїлися самогонкою. На весіллю Яна Грацька в селі Гурчаки на Виленщині затроїлося самогонкою 5 весільних гостей і молодий Віктор Грацько. Трьох з них мусіли відвезти до шпиталю. — Неменші шкоди ніж самогонка у східних воєвідствах викликує між нашим селянством у Галичині денатурований спірт, яким запиваються не лише на весіллях, але теж на хрестинах і при інших нагодах.

— Вбивство зперед 15 років. У селі Стасіно пов. Ліда поліція арештувала двох слуг: Франца Кероля і Франца Войтукевича, які за намовою Адама Стефановича вбили його своячку Анастазію Стефановичеву. Вбита разом зі своїм чоловіком записали своє поле А. Стефановичеві під умовиною, що він буде опікуватися ними аж до смерти. Тому, що старушки по записі не були вдоволені з господарки молодого опікуна і рішили переписати поле на двох братів Адама, він намовив своїх слуг до вбивства старушки А. Стефановиченої за винагородою 400 долярів а що грошей не заплатив до 10. вересня м. р., справа вбивства виявилась і А. Стефанович разом зі своїми слугами помандрував до арешту. Окружний суд у Ліді засудив А. Стефановича за намову до вбивства на 12 років вязниці, обох убивників по 7 років вязниці.

— За шпигунство. Воєнний суд у Ліоні засудив за шпигунство: італійця Декастеля на кару смерти, другого італійця Кальчіноттія на 5 років вязниці і француза Шампіона на досмертну вязницю.

— В Совітах обсіяли ледви половину простору. Згідно з даними комісаріяту хліборобства весняні засіви виконали покищо на 51% устійненого пляну. Дотепер обсіяли в СССР понад 42 міліони гектарів.

— Дбайлива опіка над нешлюбними дітьми. Від 1911. року істнує у Бразилії спеціяльне державне заведення, що опікується покиненими нешлюбними дітьми. В заведенні може знайти приміщення одночасно 1.000 дітей, якими опікується 200 осіб: лікарів і служби. Від 1911. р. було в заведенні 43.750 дітей. Згадана установа опікується нешлюбними дітьми, доки вони не стануть повнолітніми і дає їм фахову освіту або посилає навіть до високих шкіл, відповідно до здібности вихованків. Крім того згадана установа робить відповідні заходи, щоб вихованки дістали відповідне заняття.

— Шлюби в автах. При вїзді до м. Салем у стейті Ню Гемпшір у Злучених Державах видніють при головних шляхах велитенські реклямові таблиці з написом: „Кожний може дістати шлюб негайно у своєму авті — вистане лише спинити мотор“. Тому місто Салем відоме на цілу Америку з цих надзвичайних поклеш щодо шлюбів. Місцевий пастор зі своїми помічниками пішов так далеко на руку „молодятам“, що зорганізував при головних вулицях спеціяльні дижури т. зв. шлюбного поготівля, що складається з двох свідків і помічника пастора, який дає шлюби. Американські багатії, які не знають мірки у своїх забаганках, радо користають з цих „полекш“. Одначе ще бувають і такі випадки, що „молодята“ їдуть зі Салем у пошлюбну подорож до одного з полудневих стейтів лише тому, що там легко дістати „розвід“, з чого користають дуже радо.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН І ЗА НАМОВУ ДО ПЕРЕХОДУ НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Дня 25. квітня ц. р. відбулася перед окружним судом у Самборі розправа проти **Іванни Грициляк**, селянки з Барича пов. Перемишль. Акт обвинувачення каже, що вона написала 19. листопада 1938 р. сердечного листа до свого нареченого Івана Сисика з Лопушанки Лехнювої пов Турка між іншими ось що: „Я знаю, що думками ти линеш геть на Україну, а я, як жінка, тебе здержую. Дорогенький! Наші і я тебе здержали від цеї Молодої України. Ти не маєш де своїх крил розвинути. Іване! Голубе Мій! Іди там, де пішли Твої приятелі. Ох! Якби я була мужчиною, ми пішли б обоє... Ти там потрібний, я знаю це. Воля — Івасю, ти знаєш і розумієш це слово. Тобі там близенько. Якщо матимеш охоту, повідоми мене і попрощайся зі мною листом“... Цей лист до адресата не дійшов, бо в міжчасі його арештувала поліція під замітом намаганого переходу кордону на Карпатську Україну. За цього листа прокуратура в Самборі притягнула Іванну Грициляк до відповідальности за злочин зі ст. 97 § 1, себто за приналежність до ОУН і за провини зі ст. 23 § 1 та 167 закону про загальну військову службу, себто за намову до переходу кордону, щоби вступити до чужої військової організації, до „Украніського Легіону“. Окружний суд по розправі увільнив Анну Грициляк від заміту приналежности до ОУН; засудив її лише за намову нареченого до переходу кордону з метою вступити до служби в українськім легіоні на кару 1. року вязниці. Підсудну боронив адвокат **д-р Іван Рогуцький.**

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

У пятницю 5. ц. м. відбулася розправа перед трибуналом окружного суду у Львові проти **Івана Геля, Івана Воробця, Андрія Зеленого і Зенона Бруха** з Жовківщини. Прокуратор притягнув їх до відповідальности за приналежність до ОУН, а підс. Бруха за намагане вбивство комуніста Жуковського.

Трибунал засудив І. Геля на 5 років вязниці, Зенона Бруха на 4 роки, Андрія Зеленого на 3 роки і 6 місяців та Івана Воробця на 3 роки. Крім того всім засудженим відобрано громадянські права. Боронив **проф. д-р В. Старосольський.**

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтелігента.

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Понеділок 8. 5. год. 8. „Наше місто“.
Вівторок 9. 5. год. 8. „Оборона Ксантипи“.
Середа 10. 5. год. 8. „Оборона Ксантипи“.

Театр Ріжнородностей.

До вівтірка 9. 5. вистав нема.

Український Театр ім. Котляревського

РАДЕХІВ:
9. 5. Маруся Богуславка
10. 5. Шаріка.
11. 5. Найвірніший чоловік
12. 5. Цариця Гуралі.
14. 5. Зоря над Почаєвом.

Український Нар. Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:
8. V. Невольник.
9. V. Гетьман Дорошенко.

КІНА.

АМПІР: „Юрій шал..." (Роберт Товльор).
АПОЛЬО: „Шарлятан" (Борис ...дов).
АТЛЯНТИК: „Капітан Бенон".
БАВКА: „Палкі серця".
БАЛТИК: „Острів засуджених", „Блакитна валога".
ВАНДА: „Коли цвітуть бози" та „Її оборонці".
ГРАЖИНА: „Вишовник".
ЕВРОПА: „Панна Ева".
КАСІНО: „Коханий" в гол. ролі Чарльз Боер і Ірена Дан.
КОПЕРНИК: „Панни на відданні" (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Веселий чура", „Життєві переживання прокуратора".
МЕТРО: „Пострах Монголії", „Будеш усе моя".
МІРАЖ: „Люди за мракою".
МУЗА: „Бравура".
ПАЛЯС: „Волоцюги" (Щепко й Тонько).
ПАКС: „Дон Кіхот" (Шаляпін).
ПАТРІЯ: „Пан без мешкання".
РАЙ: Алярм (Паніка на Середземнім Морю).
РІЯЛЬТО: „Циганка".
РОКСІ: „Серце матері" та кольоровий додаток.
СВІТ: „Два дні в раю".
СВЯТОВІД: „Рік 1914", „Веселка" Діснея.
СТИЛЕВЕ: „Вкрадене життя" та ревія.
ТОН: „Чортівська ескадра", „Секретарка її чоловіка".
УТІХА: „Чоловік, що жив двічі" та ревія.
ХИМЕРА: „Студент із Праги".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Польська армія після світової війни".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

ПОНЕДІЛОК, 8. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Як Чарнецький кінно переправився через море", 11.15 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців: Значіння спорту для торговельника, 10 хвилин денно присвячуймо на читання, Інформації, 13.30 Поважна і легка музика. авд. для лицеїв, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Таємний город" на осн. Бернета, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фінанса, 16.35 Музична менажерія, авд. ілюстрації з пл., 17.15 Відпочинок, вправність, культура, 17.30 Скрипковий реситаль у супр. форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Наук. студія див. права, 18.20 Актуальність, 18.30 Для села: Заразні недуги звірят загрожують людині, 19.00—20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт. варіації Падеревського, 21.30 Літер. новини, 21.45 Співає Лілі Понс, сопран, пл., 22.00 Спорт, 22.05 Перспективи львівського будівництва, 22.20 Львівські муз. портрети: Северин Берзон, гутірка, сопран, вок. ансамбль, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Хто відкрив північний бігун" гутірка для старших дітей, 11.15 Джілі співає, пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, **14.00 Легкі пісеньки у вик. вок. квартету „Евген" під упр. Е. Козака, пояснення Р. Пашківського,** 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Страшні пригоди Тофі" оповідання для молоді, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Мендельзонові та Шубертові пісні у вик. жін. хору, 16.55 Сирівці у господарському житті: каучук, 17.05 Клярнетові твори в супр. форт., 17.25 Англійський приятель Польщі, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Паганіні, Ліст, Рубінштайн, з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, тенор, 20.00 Для села: **Раціональне спашування пасовища, в українській мові виг. інж. О. Дучимінська,** комунікати Рільн. Т-ва, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник. метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Трансм. із Фльоренції: „Вільгельм Тель" оп. Росінія (І. і ІІ. дія); у перерві в год. 22.05 Книжки про театр, 23.15 Закінчення програми.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 „Велика пригода малого трампа" оповідання для дітей, пісеньки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „На Вавелі" авд. для старших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 З камер. музики, пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Наш концерт, орх., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Про спеціяльні школи, 16.35 Віденські відгомони у вик. тріа, 17.00 Військ. відчит, 17.15 Концерт солістів: спів, скрипка, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь при мікрофоні: Привітання травня, орх., 18.30 Відгомони могутности та слави, 18.40 Розр. концерт; у перерві в год. 19.10 „Вуйко купує авто" говорена повість, 20.00 Для села: Фасоля та її значіння, Кооперативна хвилина, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 „Марсилєза" авд., 22.00 Льокальні спортові вістки, 22.05 Танкова музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

ПОНЕДІЛОК, 8. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, БУДАПЕШТ 18.30 Спів, 20.40 Орх., 22.00 Віол., БРЮСЕЛЬ ФР. 20.00 Еспанська музика, ВІДЕНЬ 18.20 Твори на віол. і форт., **19.50 Українські вістки,** 20.15 Симф. концерт із нагоди 70-ліття композитора Пфіцнера, 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 16.00 Музика, 20.10 Брамсів фестіваль, 22.20 Давня музика, КЕЛЬН 19.00 Концерт бажань, 20.30 Оперетові мельодії, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Легка музика, МІЛЯНО 22.10 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, ПРАГА 18.30 Легка музика, 22.00 Комунікати, РИГА 19.15 „Розведена" оп. Легара, РИМ 17.15 Скрипка, 21.45 Форт., 22.30 Легка і танк. музика, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 20.55 Спів, 21.35 Легка музика, 20.55 Спів, 21.35 Легка музика, 22.00 Танк. музика, СТОКГОЛЬМ 20.00 „Фавст" оп. Гунода (прольог і І. дія).

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, 20.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.05 Хор, 19.25 Циг. музика, 22.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 18.00 Веселі пісні, 19.00 Пісні Корнеліюса та Вебера, **19.50 Українські вістки,** 20.15 Весела слівно-муз. авд., ГІЛЬВЕРЗУМ І 22.30 „Триграничастий капелюх" оп. Де Фаля, КЕНІГСБЕРГ 19.00 Весняна соната Бетовена на скр. і форт., МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Музика, пісні, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 18.30 Орх., 19.45 Розр. програма, 20.30 Давні пробоєвики, ПРАГА 20.00 Славянські танки Двожака, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 18.30 Скрипка, 20.30 Камер. твори Дебісі, РИМ 21.00 „Вільгельм Тель" оп. Росінія, СОФІЯ 19.30 Орх., 21.00 Смич. квартет. 20.55 Російські романси, 21.45 Легка і танк. музика.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Танк. мельодії, пісеньки, орх., хор, 21.00 Симф. концерт, БЕРОМІНСТЕР 22.00 Два форт., БУДАПЕШТ 18.25 Спів, 20.40 Концерт, солістів, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 19.00 Нар. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.15 „Його жінка секретарка" комедія Райхарда, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., 20.10 Брамсів фестіваль, 21.20 Солісти, форт., спів, 22.20 Квартет ес-дур Дітерсдорфа, КОПЕНГАГЕН 18.00 Гавайські дуети, ЛІЛЬ 20.15 Спів, 20.30 Сценічна музика, дир. Інгельбрехта, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.35 Розр. музика, 21.00 Оперетові мельодії, 22.20 Концерт іт. квартету, ПРАГА 18.00 Пісні, 18.30 Легка музика, 21.10 „До рідного краю" симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Скрипка, 20.30 Румунська музика, РИМ 17.15 Арфа, 19.35 Розр. музика, 22.30 Орх. концерт, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.45 „Тоска" оп. Пучінія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

СКОРОЧЕНИЙ РІЧНИЙ БІЛЯНС (НЕТТО) ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ В ДНІ 31. 12. 1938 Р.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції 551.111.28, Скарбові білети ——, Заграничні валюти 598.49, Цінні папери 15.423.98, Цінні папери загальн. рез. фонду 139.573.57, Консорціяльні уділи 41.914.50, Краєві Банки 133.033.07, Заграничні Банки 90.50, Здисконтовані векслі 1.811.221.08, Протести 1,123.435.48, Кредити в рах. біж. 509.290.61, Термінові позички 5.286.535.94, Кредити акцепт. і рембурс. ——, Належитости з трансакцій на терм. і репорт. ——, Недвижимости 696.738.81, Ріжні рахунки 317.160.80, Довготермінові позички гіпот. 173.814.8[illegible], Сума біблянсова 10.802.242.99, Довжники за уділення гарантій 26.400, Інкасо 90.063.21.

Довжний стан: Акційний капітал 5,000.000, Резервові капітали 280.474.62, Амортизаційний фонд 179.573.25, Вклади 2,614.643.33, Біжучі рахунки 295.619.45, Ріжні негайно платні зобовязання 72.165.96, Краєві банки 513.149, Заграничні банки 1.491.07, Реесконт векслів 712.192.37, Дисконт акцептів Акцепт. Банку 731.388, Застав вальорів ——, Гіпотечні вірителі ——, Зобовязання з титул. кредитів акцепт. і рембурс. ——, Зобовязання з титул. трансакц. девіз. на термін і репорт. Ріжні рахунки [illegible].951.14, Заставні листи (облі[illegible]) 125.017.67, Зиск 54.5[illegible], Сума білянсова 10.802.242.99, Зобовязання з титул. уділених гарантій 26.400, Ріжні за інкасо 90.063.21.

СКОРОЧЕНИЙ РАХУНОК СТРАТ І ЗИСКІВ ЗА 1938 Р. ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ.

Винен: Відсотки і виплачені провізії 188.184.74, Адміністрац. кошти 266.287.07, Податки 37.847.67, Амортизація 6.606.99, Відписи на довжниках 18.408.28, Ріжні 38.583.96, Зиск 54.577.13, Разом: 610.445.84.

Має: Решта зиску з р. 1937, 28.235.91, Відсотки і побрані провізії 545.807.64, Курсові ріжниці ——, Приходи з недвижимости 6.454.99, Зворот сум давніше відписаних 2.910, Ріжні 27.037.30, Разом: 610.445.84.

Біржа.

Львів, 6. травня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·50—90·97, Доляри америк. 5.30·00—5.32·00, Доляри канад.—5.26·50—5.29·00. Фльор. гол. 283·00—284·72 Франки франц. 14·06—14·16, Франки шв. 118·75—119·55. Фунти англ. 24·84—25·00 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данськ 110·85—111·63, Корони норв. 124·65—125·57 Корони шведські 127·80—128·72, Ліри іт. 17·00—17·60, Марки фінляндські 1·70—11·05, Марки нім. срібні 80·50.

Акції.

Банк Польський 116·00, Цукор 37·00—36·50, Вугіль 36·25—35·00, Лільпоп 88·50—88·75. Моджеїв 19·50—19·75, Островець 78·50—79·00, Стараховичі 54·75—55·00, Жирардів 63·50—65·00, Габербуш 69·25.

Папери.

4 і пів внутрішня 62·00. 3 інвестиційна 1 ем. 82·50, серія 00·00—00·00. 2 ем. 00·00 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 67·00 5 колійова 00·00—63·0, 4 прем. дол. 39·00 4 консолідаційна 63·.5—63·50.
Тенденція сильніша

Ціни „Маслосоюзу".

Львів, дня 6 травня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.06
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

Радіокутик.

СЛОВАЦЬКА РАДІОФОНІЯ.

По проголошенні у березні ц. р. словацької незалежности, словацьке радіо здобуло автономію. Її централя міститься у Братиславі. Братислава надає на [illegible] 298,8 м. зі силою 13,5 кв. Друга словацька допоміжна станиця у Пряшеві — надає власну програму на хвилі 259,1 м. Крім того новітня перекаэна станція у Банській Бистриці працює на хвилі 765 м. зі силою 30 кв. з напрямною антеною на схід. Щоденно в год. 22.30 словацькі стації надають денник у таких мовах: в неділю у німецькій, понеділок — мадярській, вівторок — італійській, середа — англійській, четвер — французькій, пятниця — польській, субота — сербо-хорватській.

РАДІО В АЛЬБАНІЇ.

Щойно недавно, але ще за часів албанської самостійности, засновано у тодішній її столиці Тірані першу власну албанську радіостацію. Раніш користала Альбанія з авдицій італійського радія у мовах: албанській, сербській, румунській, грецькій та болгарській.

ЛЕГКА МУЗИКА У ЛЬВІВСЬКІЙ РОЗСИЛЬНІ ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

На цей раз вокальний квартет „Евгена" вибрав цікаві легкі пісеньки українські і чужі. Почують їх наші радіослухачі дня 9-го травня ц. р. в год. 14—14.30. Хор „Евгена" має вже вироблену марку і його слухають наші слухачі залюбки.

З ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ.

Дня 9-го травня ц. р. в год. 20-ій почуємо відчит інж. О. Дучимінської про „Раціональний випас на пасовиськах".

Оповістка.

МУЗ. Т-ВО ІМ. М. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ віддає в наєм від 1. 4. 1940 велику салю на вистави театральні, концертові, згл. дно кінові. Оферти вносити до 1. 6. 1939. Ближчі інформації в канцелярії Т-ва вул. Шашкевича ч. 5, ІІІ. від 8—6 [illegible] дня. 978 1-4

Український Інститут для дівчат у Перемишлі організує в новім шк. році Торговельний Жіночий Лицей для абсольвенток загально-освітніх гімназій і інших рівнорядних фахових шкіл. Зголошення і запити про інформації слати на адресу: Торговельний Жіночий Лицей Українського Інституту для дівчат Перемишль, Татарська 4. 979 1-3

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10